

Cuprins

Abrevieri	7
Capitolul I. Jurisdicții speciale administrative cărora prin lege specială le este conferit caracter administrativ-jurisdicțional	9
Secțiunea 1. Considerații preliminare	9
Secțiunea 2. Jurisdicția administrativă disciplinară exercitată de către Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii – jurisdicții administrative disciplinare pentru judecători și procurori, prevăzute de art. 134 alin. (2) din Constituție	9
2.1. Răspunderea disciplinară – formă a răspunderii juridice a magistraților	9
2.2. Rea-credință și grava neglijență – condiții pentru antrenarea răspunderii disciplinare a magistraților	11
2.3. Natura juridică a raportului de muncă al magistraților	14
2.4. Jurisdicția administrativă disciplinară exercitată de către secțiile Consiliului Superior al Magistraturii	16
2.4.1. Reglementarea jurisdicției administrative disciplinare în cazul abaterilor disciplinare săvârșite de către magistrați la nivel constituțional și legal. Subiectele de sesizare a secțiilor Consiliului superior al Magistraturii ca instanțe disciplinare. Procedura de soluționare a acțiunilor disciplinare și hotărârile adoptate de către Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii în urma soluționării acțiunilor disciplinare	16
2.4.2. Calea de atac care se poate exercita asupra hotărârilor secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară	22
2.5. Hotărârea definitivă a instanței disciplinare și hotărârea definitivă a instanței judecătorești în materia sancțiunilor disciplinare aplicate magistraților – teme pentru angajarea răspunderii patrimoniale a statului și a magistratului	25
2.5.1. Răspunderea patrimonială a statului pentru prejudicii cauzate prin erori judiciare	25
2.5.2. Natură juridică a răspunderii statului pentru prejudicii cauzate prin erori judiciare	27
2.6. Posibilitatea revizuirii hotărârii judecătorești definitive prin care magistratul a fost sancționat disciplinar pentru exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență	30
Secțiunea 3. Jurisdicția specială administrativă cu caracter administrativ-jurisdicțional în materia exproprierilor pentru cauză de utilitate publică	32
3.1. Considerații generale. Reglementare	32
3.2. Cercetarea prealabilă în vederea declarării utilității publice	33
3.3. Declararea utilității publice și modalitatea de contestare a actului administrativ de declarare a utilității publice	33
3.4. Notarea declarării utilității publice în cazul exproprierilor pentru cauză de utilitate publică	36
3.5. Măsuri premergătoare exproprierii reglementate prin Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică	36

3.5.1. Reglementare. Fazele procedurii exproprierii	36
3.5.2. Acte administrative adoptate de către expropriatori în faza administrativă prealabilă a exproprierii și posibilitatea contestării acestora la instanța de contencios administrativ	38
3.6. Comisiile de soluționare a întâmpinărilor formulate împotriva propunerilor de expropriere a imobilelor și a procesului-verbal prin care sunt consemnate rezultatele cercetării prealabile în vederea declarării utilității publice. Organe de jurisdicție administrativă în materia exproprierii, prevăzute de art. 15 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică	40
3.7. Exproprierea și acordarea despăgubirilor. Competența instanțelor judecătorești care soluționează litigii ulterioare declarării utilității publice	41
3.7.1. Actele juridice referitoare la transferul dreptului de proprietate către expropriator	41
3.7.2. Soluționarea cererii de expropriere și acordarea de despăgubiri	43
Secțiunea 4. Jurisdicția specială administrativă exercitată de către Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor în materia achizițiilor publice	46
Secțiunea 5. Jurisdicția specială administrativ-jurisdicțională exercitată de către comisiile județene de aplicare a Legii fondului funciar nr. 18/1991	48
Secțiunea 6. Jurisdicția specială administrativ-jurisdicțională în materia răspunderii materiale a militarilor și calea de atac care poate fi exercitată împotriva hotărârii organismului cu atribuții administrativ-jurisdicționale	53
6.1. Jurisdicția specială administrativ-jurisdicțională în materia răspunderii materiale a militarilor	53
6.2. Calea de atac care poate fi exercitată împotriva hotărârii organismului cu atribuții administrativ-jurisdicționale	56
Secțiunea 7. Jurisdicția disciplinară în materia răspunderii disciplinare a avocaților. Comisiile de disciplină reglementate de Legea nr. 51/1995 și Statutul profesiei de avocat – instanțe disciplinare în materia aplicării sanctiunilor disciplinare aplicate avocaților. Neconstituționalitatea obligativității căii administrativ-jurisdicționale de atac împotriva deciziilor disciplinare adoptate de către comisiile de disciplină la comisia centrală de disciplină și, respectiv, la Consiliul UNBR	59
7.1. Reglementarea răspunderii disciplinare a avocaților. Sanctiunile disciplinare care pot fi aplicate avocaților	59
7.2. Organismele disciplinare cu atribuții în materia aplicării sanctiunilor disciplinare avocaților	60
7.3. Procedura aplicării sanctiunilor disciplinare avocaților	61
7.4. Principiile care trebuie respectate în materia stabilirii și aplicării sanctiunilor disciplinare avocaților. Neconformitatea unor principii reglementate prin acte administrative cu caracter normativ adoptate de către entități cu atribuții în materia aplicării sanctiunilor disciplinare cu dispozițiile constituționale	62
7.5. Suspendarea avocatului din exercitarea profesiei de atac dispusă de către instanța disciplinară până la judecarea definitivă a cauzei. Nelegalitatea și neconstituționalitatea unor dispoziții instituite de Statutul profesiei de avocat în materia suspendării avocatului din exercițiul profesiei de avocat	65

7.6. Căile de atac care pot fi exercitate împotriva hotărârilor adoptate de către organismele învestite cu atribuții în materia stabilirii și aplicării sancțiunilor disciplinare avocaților. Neconstituționalitatea obligativității căii administrativ-jurisdicționale de atac împotriva deciziilor disciplinare adoptate de către comisiile de disciplină la comisia centrală de disciplină și, respectiv, la Consiliul UNBR.....	67
7.6.1. Neconstituționalitatea obligativității căii administrativ-jurisdicționale de atac împotriva deciziilor disciplinare adoptate de către comisiile de disciplină la comisia centrală de disciplină și, respectiv, la Consiliul UNBR	67
7.6.2. Căile de atac care pot fi exercitate împotriva hotărârilor adoptate de către organismele învestite cu atribuții în materia stabilirii și aplicării sancțiunilor disciplinare avocaților	70
7.7. Neconstituționalitatea și nelegalitatea unor dispoziții instituite de Legea nr. 51/1995 cu incidență în materia stabilirii și aplicării de sancțiuni disciplinare avocaților	73
Secțiunea 8. Comisiile de disciplină constituite la nivelul Ordinului Arhitecților din România – organisme învestite cu activitate jurisdicțională (instanțe disciplinare).....	74
Secțiunea 9. Jurisdicția administrativă disciplinară cu caracter jurisdicțional în materia aplicării sancțiunilor disciplinare pentru încălcarea disciplinei sportive	75
Secțiunea 10. Jurisdicția administrativă disciplinară cu caracter jurisdicțional în materia răspunderii disciplinare a notarilor publici	79
Secțiunea 11. Jurisdicția administrativă disciplinară în materia răspunderii disciplinare a personalului cultelor religioase, din perspectiva dreptului nostru intern și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului – instanțe de judecată disciplinară bisericești.....	81
Secțiunea 12. Comisiile de disciplină în materia soluționării litigiilor derivate din sancțiuni disciplinare aplicate executorilor judecătorești – instanțe disciplinare în materia soluționării acestor litigii	87
Secțiunea 13. Jurisdicția disciplinară cu caracter administrativ jurisdicțional în cazul răspunderii disciplinare a medicilor, medicilor stomatologi și farmaciștilor	89
Secțiunea 14. Jurisdicția specială cu caracter administrativ jurisdicțional în materia constatării unor fapte discriminatorii.....	98
14.1. Reglementarea principiului nediscriminării la nivelul Constituției României, a normelor convenționale și a normelor unionale.....	98
14.2. Reglementarea în dreptul nostru intern a discriminării și a jurisdicției în materia constatării unor fapte discriminatorii.....	103
14.3. Discriminarea și hărțuirea. Necesitatea distincției dintre discriminare și hărțuire	104
14.3.1. Definirea conceptelor de discriminare și hărțuire în concepția Codului muncii, a O.G. nr. 137/2000 și a Legii nr. 202/2002	104
14.3.2. Necesitatea distincției dintre conceptele de „discriminare” „hărțuire” și „tratament diferențiat”	108
14.4. Calitatea procesuală și condițiile care trebuie îndeplinite pentru exercitarea jurisdicției în materia discriminării	109
14.5. Jurisdicția în materia constatării unor fapte discriminatorii. Consiliul Național pentru Combaterea discriminării și natura juridică a acestuia. Atribuțiile CNCD și soluțiile pe care le poate pronunța CNCD în urma exercitării jurisdicției în materia discriminării	111

14.6. Calea de atac care poate fi exercitată împotriva Hotărârii Colegiului director al Consiliului și soluțiile pe care le poate pronunța instanța judecătorească investită cu soluționarea litigiului.....	115
14.6.1. Calea de atac care poate fi exercitată împotriva Hotărârii Colegiului director al Consiliului.....	115
14.6.2. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța judecătorească investită cu soluționarea litigiului	121
14.7. Calea de atac care poate fi exercitată în cazul nesoluționării sesizărilor/reclamațiilor formulate în temeiul Legii nr. 202/2002 vizând discriminarea pe baza criteriului de sex la locul de muncă și hărțuirea morală la locul de muncă pe baza criteriului de sex.....	127
14.8. Instanțele competente cu soluționarea litigiilor având ca obiect acordarea de despăgubiri derivând din încălcarea dispozițiilor legale în materia discriminării	130
Secțiunea 15. Jurisdicția specială cu caracter administrativ-jurisdicțional în cazul răspunderii disciplinare a personalului didactic. Nelegalitatea calificării prin act administrativ cu forță juridică inferioară legii a colegiilor de disciplină ca fiind organisme administrativ-jurisdicționale	133
15.1. Jurisdicția specială cu caracter administrativ-jurisdicțional în cazul răspunderii disciplinare a personalului didactic. Nelegalitatea calificării prin act administrativ cu forță juridică inferioară legii a colegiilor de disciplină ca fiind organisme administrativ-jurisdicționale	133
15.2. Jurisdicția specială administrativă în cazul sancțiunilor disciplinare aplicate personalului didactic și de cercetare din învățământul superior.....	138
Secțiunea 16. Jurisdicția administrată specială în materia contenciosului electoral exercitată de către birourile electorale, în general, și Biroul Electoral Central, în special	141
16.1. Considerații generale privitoare la contenciosul electoral – formă a contenciosului general. Reglementarea contenciosului electoral la nivelul normelor constituționale și a normelor legale infraconstituționale	141
16.2. Autorități investite cu atribuții în materia contenciosului electoral	145
16.2.1. Partidele politice-persoane juridice de drept public	145
16.2.2. Autoritatea Electorală Permanentă. Natură juridică. Actele emise de către Autoritatea Electorală Permanentă și natura juridică a acestora	148
16.2.3. Biroul Electoral Central, birouri electorale județene, birouri electorale de circumscripție, birouri electorale ale secțiilor de votare	150
16.3. Jurisdicția administrativă specială în materia contenciosului electoral	151
16.3.1. Natura juridică a birourilor electorale constituite în vederea desfășurării alegerilor locale	151
16.3.2. Actele emise de către birourile electorale și natura juridică a acestora.....	152
16.3.3. Aspecte referitoare la competența instanțelor judecătorești care soluționează litigii având ca obiect admiterea sau respingerea candidaturilor pentru alegerile locale	153
16.3.4. Aspecte privitoare la competența Biroului Electoral Central în materia anulării alegerilor pentru fraudă electorală și la competența instanțelor judecătorești care soluționează litigii formulate împotriva Hotărârii BEC prin care acesta dispune anularea alegerilor pentru fraudă electorală.....	155

16.3.5. Procedura de contestare a unor cereri în materia contenciosului electoral. Câteva aspecte desprinse din jurisprudența CEDO în materia contenciosului electoral	159
Secțiunea 17. Jurisdicții speciale cu caracter administrativ-jurisdicțional în materia comunicațiilor electronice	161
Capitolul II. Jurisdicții speciale administrative fără caracter jurisdicțional	163
Secțiunea 1. Jurisdicții administrative speciale fără caracter jurisdicțional în materie disciplinară	163
1.1. Considerații preliminare. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia procedurilor administrative disciplinare	163
1.2. Jurisdicția administrativă disciplinară în materia răspunderii disciplinare a mediatorilor	167
1.3. Jurisdicția administrativă disciplinară în cazul funcționarilor publici.....	168
1.3.1. Considerații generale. Reglementare	168
1.3.2. Jurisdicția administrativă disciplinară în cazul funcționarilor publici în contextul Codului administrativ aprobat prin O.U.G. nr. 57/2019.....	170
1.3.2.1. Sfera faptelor ilicite care constituie abatere disciplinară și sancțiunile disciplinare aplicate în accepțiunea Codului administrativ	170
1.3.2.2. Aplicarea sancțiunilor disciplinare în cazul în care fapta funcționarului public a fost sesizată ca abatere disciplinară și ca infracțiune	173
1.3.2.4. Procedura aplicării sancțiunilor disciplinare funcționarilor publici	174
1.3.2.4.1. Fazele procedurii aplicării sancțiunilor disciplinare funcționarilor publici	174
1.3.2.4.2. Cercetarea administrativă prealabilă.....	175
1.3.2.4.3. Comisia de disciplină care efectuează cercetarea administrativă prealabilă în vederea constatării dacă fapta întrunește sau nu condițiile unei abateri disciplinare	176
1.3.2.4.3.1. Reglementare. Considerații preliminare	176
1.3.2.4.3.2. Constituirea comisiilor de disciplină și autoritățile competente cu constituirea comisiilor de disciplină. Căile de atac care pot fi exercitate împotriva actului administrativ de constituire a comisiilor de disciplină.	178
1.3.2.4.3.3. Competența comisiilor de disciplină. Principiile în baza cărora își desfășoară activitatea comisiile de disciplină	181
1.3.2.5. Autorități învestite cu aplicarea sancțiunilor disciplinare funcționarilor publici.....	183
1.3.2.6. Actul de sancționare disciplinară a funcționarilor publici și a personalului contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice. Distincția între actul administrativ de sancționare disciplinară a funcționarului public și actul juridic de sancționare disciplinară a personalului contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice.....	185
1.3.2.6.1. Actul administrativ de sancționare disciplinară a funcționarilor publici.....	185
1.3.2.6.2. Actul juridic de sancționare disciplinară a personalului contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice	187
1.3.2.7. Natura juridică a jurisdicției administrative disciplinare în cazul sancțiunilor disciplinare aplicate funcționarilor publici.....	189

1.3.2.8. Calea de atac care poate fi exercitată de către funcționarul public și personalul contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice de nemulțumiți de sancțiunea aplicată. Practica judiciară în materie	191
1.3.2.9. Cazierul administrativ	196
1.3.2.10. Radierea sancțiunilor disciplinare aplicate funcționarilor publici	197
1.3.3. Jurisdicția administrativă disciplinară în cazul funcționarilor publici parlamentari	198
1.3.4. Jurisdicția administrativă disciplinară în cazul funcționarilor publici având statutul de polițiști	199
1.3.5. Jurisdicția administrativă disciplinară în cazul funcționarilor publici având statut de polițiști de penitenciare.....	207
1.3.6. Jurisdicția administrativă disciplinară în cazul cadrelor militare.....	209
1.3.7. Jurisdicția administrativă disciplinară în cazul funcționarilor publici care au statutul de personal silvic	213
1.3.8. Jurisdicția administrativă fără caracter jurisdicțional în cazul evaluatorilor autorizați din România	218
Secțiunea 2. Aspecte privitoare la jurisdicția exercitată de către Agenția Națională de Integritate.....	219
2.1. Reglementarea jurisdicției exercitate de către Agenția Națională pentru integritate. Jurisprudența Curții Constituționale în materie. Evoluția reglementărilor în materia conflictelor de interese și a incompatibilităților.....	219
2.2. Natura juridică a Agenției Naționale de Integritate	222
2.3. Reguli privitoare la constatarea stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese în cazul persoanelor care ocupă funcții eligibile. Jurisprudența Curții Constituționale în materie.....	223
2.3.1. Reglementarea stării de incompatibilitate și a conflictului de interese în contextul Codului administrativ	223
2.3.2. Jurisprudența Curții Constituționale în materia incompatibilităților și a conflictelor de interese aplicabile aleșilor locali	224
2.3.3. Constatarea stării de incompatibilitate a primarului și sancțiunea încetării de drept a mandatului primarului în cazul constatării de către ANI a stării de incompatibilitate. Situația specială în care primarul care a exercitat un mandat a fost ales pentru exercitarea unui nou mandat, iar starea de incompatibilitate care a existat în primul mandat a fost constatată de către ANI în perioada de exercitare a celui de-al doilea mandat de către primar	230
2.4. Starea de incompatibilitate în cazul judecătorilor și procurorilor.....	233
2.5. Starea de incompatibilitate și conflictul de interese în cazul funcționarilor publici	235
2.6. Atribuții ale ANI în materia controlului averilor. Comisia de cercetare a averilor și natura juridică a acesteia. Jurisprudența Curții Constituționale și a instanțelor judecătorești în materie	235
2.7. Atribuții ale ANI în materia conflictelor de interese privitoare la atribuirea contractelor de achiziții publice	240
2.8. Raportul de evaluare emis de ANI. Efectele raportului de evaluare emis de ANI. Termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor în baza raportului de evaluare emis de ANI. Acțiunea în justiție formulată împotriva raportului de evaluare emis de ANI.....	243
2.8.1. Raportul de evaluare emis de ANI.....	243

2.8.2. Efectele raportului de evaluare emis de ANI.....	244
2.8.3. Acțiunea în contencios administrativ formulată împotriva raportului întocmit de ANI. Limitele controlului judecătoresc în cazul acțiunilor în contencios administrativ formulate împotriva raportului de evaluare emis de ANI	244
2.8.4. Termenul de prescripție și data de la care începe termenul de prescripție pentru aplicarea de sancțiuni în baza raportului de evaluare emis de ANI,	246
2.9. Acțiunea în contencios administrativ exercitată de către ANI	250
2.10. Aspecte referitoare la atribuțiile ANI în materia conflictelor de interese și a incompatibilităților aplicate deputaților și senatorilor	252
2.10.1. Considerații generale. Reglementare. Concept	252
2.10.2. Procedura de constatare a stării de incompatibilitate și a conflictului de interese în cazul deputaților și senatorilor de către Agenția Națională de integritate potrivit prevederilor Legii nr. 176/2010 raportare la prevederile Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și senatorilor.....	256
2.10.3. Sancțiunile aplicabile deputaților și senatorilor ca urmare a nerespectării regimului juridic al incompatibilităților și al conflictelor de interese.....	258
Secțiunea 3. Jurisdicția exercitată de către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității	263
3.1. Reglementare. Natura juridică a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității	263
3.2. Controlul legalității actelor reglementate de O.U.G. nr. 24/2008	268
3.2.1. Termenul de formulare a acțiunii în contencios administrativ	268
3.2.2. Controlul legalității actelor reglementate de O.U.G. nr. 24/2008.....	269
Secțiunea 4. Aspecte privitoare la jurisdicția administrativă exercitată de către comisia de contestații din cadrul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) privitor la cererile de înregistrare a mărcilor și a indicațiilor geografice	274
Secțiunea 5. Jurisdicția administrativă specială fără caracter jurisdicțional în materia acordării unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice	278
Secțiunea 6. Jurisdicția administrativă specială fără caracter jurisdicțional în materia recunoașterii și acordării unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961	281
Secțiunea 7. Jurisdicția administrativă fără caracter jurisdicțional în materia acordării gradului și tipului de handicap. Căile de atac care pot fi exercitate în urma parcurgerii etapelor jurisdicției în materia acordării gradului și tipului de handicap și instanța competentă cu soluționarea litigiilor în urma exercitării căilor de atac.....	282
7.1. Etapele jurisdicției administrative fără caracter jurisdicțional în materia acordării gradului și tipului de handicap	282
7.2. Căile de atac care pot fi exercitate în urma parcurgerii etapelor jurisdicției în materia acordării gradului și tipului de handicap și instanța competentă cu soluționarea litigiilor în urma exercitării căilor de atac.....	285
Secțiunea 8. Jurisdicția administrativă în materia acordării, redobândirii sau retragerii cetățeniei române și competența teritorială exclusivă a instanțelor de	

contencios administrativ în soluționarea litigiilor din materia acordării, redobândirii sau retragerii cetățeniei române	290
8.1. Jurisdicția administrativă în materia acordării, redobândirii sau retragerii cetățeniei române	290
8.2. Competența teritorială derogatorie a instanțelor de contencios administrativ în materia soluționării litigiilor derivate din aplicarea Legii nr. 21/1991 a cetățeniei române	292
Secțiunea 9. Jurisdicția administrativă fără caracter administrativ-jurisdicțional exercitată în procedura adopției	294
9.1. Considerații generale. Reglementare	294
9.2. Jurisdicția administrativă în materia procedurii adopției	295

Capitolul III. Acțiunile împotriva decretelor prezidențiale și a altor acte

emise de către Președintele României	299
Secțiunea 1. Considerații preliminare	299
Secțiunea 2. Actele emise de Președintele României în exercitarea atribuțiilor sale constituționale și legale	299
Secțiunea 3. Decretele emise de către Președintele României în exercitarea atribuțiilor sale constituționale și legale. Considerații generale	301
Secțiunea 4. Atribuții exercitate de Președintele României prin decrete nesupuse contrasemnării primului-ministru și a căror valabilitate nu este condiționată de aprobarea altor autorități publice	302
Secțiunea 5. Atribuții exercitate de Președintele României prin decrete nesupuse contrasemnării primului-ministru, dar a căror valabilitate este condiționată de aprobarea prealabilă a Parlamentului	302
Secțiunea 6. Atribuții exercitate de Președintele României, fie cu aprobarea prealabilă, fie cu încunoștințarea sau aprobarea ulterioară a Parlamentului, prin decrete supuse contrasemnării primului-ministru	303
6.1. Declararea mobilizării parțiale sau totale a forțelor armate	303
6.2. Încheierea de tratate internaționale în numele României	303
6.3. Luarea de măsuri pentru respingerea unei agresiuni armate împotriva țării	305
6.4. Instituirea stării de asediu sau a stării de urgență	305
Secțiunea 7. Procedura de adoptare a decretelor de către Președintele României, în exercitarea atribuțiilor sale constituționale din domeniul apărării și securității naționale prevăzute de art. 92 și art. 93 din Constituție	305
Secțiunea 8. Atribuții exercitate de Președintele României prin emiterea de decrete cu contrasemnătura primului-ministru, fără să fie necesară aprobarea prealabilă sau ulterioară a Parlamentului și nicio propunere din partea altei autorități	308
Secțiunea 9. Atribuții exercitate de Președintele României prin emiterea de decrete cu contrasemnătura primului-ministru, la propunerea Guvernului	309
Secțiunea 10. Natura juridică a decretelor emise de către Președintele României	309
10.1. Decretele prezidențiale-acte administrative emise în aplicarea Constituției și a legislației infraconstituționale	309
10.2. Controverse referitoare la natura juridică a decretelor prezidențiale prin care se instituie starea de urgență, în întreaga țară ori în unele unități administrativ-teritoriale	310

Secțiunea 11. Aspecte privitoare la atacarea în contencios administrativ a decretelor prezidențiale și a altor acte premergătoare emiterii decretului prezidențial în contextul legislativ actual, precum și la caracteristicile generale ale controlului de legalitate exercitat pe calea contenciosului administrativ împotriva acestor acte.....	316
11.1. Delimitarea decretelor prezidențiale care pot face obiectul unei acțiuni în contencios administrativ în raport cu excepțiile consacrate la nivel constituțional și legal	316
11.2. Considerații privitoare la sfera decretelor prezidențiale care pot face obiectul unei acțiuni în contencios administrativ, precum și la unele operațiuni administrative sau fapte materiale juridice care pot face obiectul acțiunii în contencios administrativ	316
11.2.1. Considerații privitoare la sfera decretelor prezidențiale care pot face obiectul unei acțiuni în contencios administrativ	316
11.2.2. Aspecte desprinse din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la decretul de revocare din funcție a procurorilor-șefi și la posibilitatea atacării la instanța de contencios administrativ a decretului emis de Președintele României privind revocarea din funcție a procurorilor-șefi	318
11.2.3. Considerații referitoare la unele operațiuni administrative sau fapte materiale juridice care stau la baza emiterii decretului prezidențial și condițiile în care aceste operațiuni administrative sau fapte materiale pot face obiectul acțiunii în contencios administrativ	320
11.2.4. Instanța competentă cu soluționarea litigiilor având ca obiect decrete emise de către Președintele României	322
11.3. Caracteristicile controlului de legalitate exercitat pe calea contenciosului administrativ împotriva decretelor prezidențiale prin raportare la controlul politic exercitat împotriva acestor decrete	323
Secțiunea 12. Problematika decretelor prezidențiale care sunt exceptate de la controlul instanțelor de contencios administrativ	323
12.1. Exceptarea de la controlul instanței de contencios administrativ a decretelor emise de Președintele României care trebuie să fie contrasemnate de primul-ministru	323
12.2. Exceptarea de la controlul instanței de contencios administrativ a decretelor emise de Președintele României care privesc raporturile cu Parlamentul	326
Secțiunea 13. Aspecte privitoare la atacarea în contencios administrativ a decretelor prezidențiale prin care au fost acordate grațieri individuale	329
Secțiunea 14. Aspecte privitoare la atacarea în contencios administrativ a decretelor prezidențiale prin care au fost numiți trei dintre judecătorii Curții Constituționale	332

Capitolul IV. Acte administrative exceptate de la controlul instanței de contencios administrativ și acte administrative în privința cărora legea instituie un control limitat de către instanțele de contencios administrativ

Secțiunea 1. Reglementare. Caracterul excepțiilor de la controlul instanței de contencios administrativ	338
Secțiunea 2. Actele care privesc raporturile cu Parlamentul	339

2.1. Actele care privesc raporturile cu Parlamentul în contextul dispozițiilor constituționale și ale Legii contenciosului administrativ.....	339
Secțiunea 3. Actele de comandament cu caracter militar	345
3.1. Actele de comandament cu caracter militar în contextul dispozițiilor constituționale și ale Legii contenciosului administrativ.....	345
Secțiunea 4. Controlul legalității actelor administrative pe calea recursului paralel	352
4.1. Inadmisibilitatea unei acțiuni în contencios administrativ obiectiv în ipoteza în care, pentru anularea actului, este consacrat prin lege un recurs paralel	352
4.2. Reglementarea recursului paralel prin Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ prin raportare la dispozițiile art. 126 alin. (6) din Constituția revizuită. Natura juridică a litigiilor soluționate pe calea recursului paralel	353
4.3. Constituționalitatea recursului paralel în materia contenciosului administrativ. Jurisprudența Curții Constituționale în materia recursului paralel. Compatibilitatea instituției recursului paralel, reglementat prin art. 5 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 și alte acte normative speciale, cu dispozițiile art. 126 alin. (6) din Constituția republicată	357
4.4. Aspecte privitoare la determinarea competenței funcționale a instanțelor judecătorești care soluționează litigii în urma exercitării căi de atac formulată împotriva hotărârilor pronunțate în fond de către instanțele de drept civil care au soluționat litigii pe calea recursului paralel	362
Secțiunea 5 Controlul instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii ce intră sub sfera de reglementare a dispozițiilor art. 5 alin. (3) din Legea nr. 554/2004	364
5.1. Sfera actelor administrative care intră sub incidența art. 5 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ modificat prin Legea nr. 212/2018. Controlului exercitat de către instanțele de contencios administrativ care soluționează litigii vizând acte administrative care intră în sfera de reglementare a art. 5 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 în urma modificării acestui text legal prin Legea nr. 212/2018	364
5.1.1. Considerații preliminare. Reglementare	364
5.1.2. Modificării aduse art. 5 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018	369
5.1.3. Actele administrative emise pentru aplicarea stării de război, al stării de asediu sau a celei de urgență	372
5.1.4. Acte administrative care privesc apărarea și securitatea națională	377
5.1.5. Actele administrative care privesc restabilirea ordinii publice	382
5.1.6. Actele administrative emise pentru înlăturarea consecințelor calamităților naturale, epidemiilor și epizootiilor	382
5.2. Categorii de acte administrative care intră sub sfera de reglementare a art. 5 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 reglementate prin Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situațiile de risc epidemiologic și biologic și O.U.G. nr. 21/2004 privind Sistemul de Management al Situațiilor de Urgență	383
5.2.1. Reglementare. Considerații preliminare	383

5.2.2. Necesitatea publicării în Monitorul Oficial al României, partea I a tuturor actelor administrative cu caracter normativ emise în temeiul Legii nr. 136/2020 și a O.U.G. nr. 212/2004.....	391
5.3. Starea de alertă și regimul aplicabil stării de alertă în contextul legislativ actual și actele emise pe durata stării de alertă	394
5.3.1. Reglementarea stării de alertă în contextul legislativ actual	394
5.3.2. Despre constituționalitatea stării de alertă	396
5.3.3. Sfera actelor administrative emise pe durata stării de alertă și căile de atac care pot fi exercitate împotriva acestor acte administrative	397
5.4. Soluționarea litigiilor derivate din actele administrative emise în aplicarea Legii nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic de către instanțele civile de drept comun pe calea recursului paralel	400
Capitolul V. Termenul de introducere a acțiunii în contencios administrativ	404
Secțiunea 1. Termenul de introducere a acțiunii în contencios administrativ, reglementat de art. 11 din Legea nr. 554/2004, modificată și completată prin Legea nr. 262/2007, în cazul actului administrativ cu caracter individual.....	404
Secțiunea 2. Natura juridică a termenelor de introducere a acțiunii în contencios administrativ	408
Capitolul VI. Considerații de ordin general privitoare la soluționarea litigiilor de contencios administrativ	411
Secțiunea 1. Considerații preliminare. Aplicarea în timp a legii de procedură civilă în materia contenciosului administrativ după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă	411
1.1. Considerații referitoare la aplicabilitatea legii de procedură civilă în materia contenciosului administrativ după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă	411
1.2. Aplicabilitatea dispozițiilor Codului de procedură civilă care reglementează succesiunea legilor în timp în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ	413
Secțiunea 2. Dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil în cazul litigiilor de contencios administrativ	419
Secțiunea 3. Contestația privind tergiversarea procesului în accepțiunea noului Cod de procedură civilă	426
Capitolul VII. Judecarea cererilor și regimul taxelor judiciare de timbru potrivit modificărilor aduse Legii nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018	436
Secțiunea 1. Judecarea cererilor potrivit modificărilor aduse Legii nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018. Analiza compatibilității dispozițiilor Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ cu dispozițiile Codului de procedură civilă.....	436
Secțiunea 2. Instituția administrării de probe prin avocați. Compatibilitatea dispozițiilor Codului de procedură civilă cu dispozițiile art. 17 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004	439
Secțiunea 3. Regimul taxelor judiciare de timbru potrivit modificărilor aduse Legii nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018	441
3.1. Modificări aduse Legii nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018 în materia taxelor judiciare de timbru	441

3.2. Norme derogatorii în materia taxelor judiciare de timbru pentru cererile adresate instanțelor de contencios administrativ prevăzute prin acte normative speciale	441
Secțiunea 4. Excepția de la regula „penalul ține în loc civilul” în litigiile de contencios administrativ.....	442
4.1. Excepția de la regula „penalul ține în loc civilul” în litigiile de contencios administrativ. consacrată de art. 28 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ. Incompatibilitatea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 cu dispozițiile Codului penal și cu cele ale Codului de procedură penală	442
4.2. Excepția de la regula „penalul ține în loc civilul” în materia contenciosului administrativ fiscal	445
Capitolul VIII. Competența materială a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor de contencios administrativ	447
Secțiunea 1. Determinarea competenței materiale a instanțelor de contencios administrativ după criteriul materiei determinate în contextul noului Cod de procedură civilă și al Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ	447
1.1. Considerații generale	447
1.2. Analiza compatibilității dispozițiilor noului Cod de procedură civilă în raport cu dispozițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 în materia determinării competenței materiale a instanțelor de contencios administrativ după criteriul materiei determinate	447
Secțiunea 2. Reglementarea competenței instanțelor de contencios administrativ și a criteriilor de determinare a competenței materiale a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii derivate din acte administrative și contracte administrative, în urma modificării și completării Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018.....	449
Secțiunea 3. Criteriul poziționării autorității emitente a actului administrativ în sistemul autorităților publice în determinarea competenței instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii derivate din acte administrative. Aspecte desprinse din practica judiciară în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ prin raportare la criteriul poziționării autorității emitente a actului administrativ în sistemul autorităților publice	451
3.2. Excepția de la aplicabilitatea criteriului poziționării autorității publice emitente a actului în sistemul administrației publice în cazul litigiilor având ca obiect acte administrative în privința cărora se prevede prin lege organică specială că pentru soluționarea acestora se poate recurge la procedura administrativ-jurisdicțională	455
Secțiunea 4. Determinarea competenței instanțelor de contencios administrativ în raport de criteriul valoric stabilit de art. 10 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 modificat prin Legea nr. 212/2018.....	456
4.1. Reglementare. Considerații preliminare. Compatibilitatea sub aspectul criteriului valoric a dispozițiilor Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ cu dispozițiile Codului de procedură fiscală aprobat prin Legea nr. 207/2015	456

4.2. Inaplicabilitatea criteriului valoric în determinarea competenței instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii având ca obiect contracte administrative	469
4.3. Analiza compatibilității dispozițiilor art. 101 NCPC în raport cu dispozițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 în materia determinării competenței materiale a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii în funcție de criteriul valoric	469
4.4. Necesitatea distincției dintre criteriul valoric care stă la baza determinării competenței materiale a instanțelor judecătorești și cuantumul taxelor judiciare de timbru în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ	470
Secțiunea 5. Competența materială a instanțelor de contencios administrativ în materia soluționării cererilor privind acte administrative emise de autoritățile publice cu atribuții în gestionarea fondurilor europene care au ca obiect sume reprezentând finanțarea nerambursabilă din fonduri europene.....	476
Secțiunea 6. Soluționarea de către instanțele de contencios administrativ a litigiilor derivate din acordarea de despăgubiri generate de acte administrative nelegale	481
6.1. Reglementarea acțiunii în despăgubiri la nivel convențional și unional	481
6.2. Reglementarea acțiunii în contencios administrativ subiectiv în despăgubiri exercitată pe calea unei acțiuni principale, după formularea acțiunii în anulare a actului administrativ	482
6.3. Condițiile exercitării acțiunii în despăgubiri. Practica judiciară în materie....	483
6.3.1. Condițiile exercitării acțiunii în despăgubiri la instanța de contencios administrativ în condițiile art. 19 din Legea nr. 554/2004.....	483
6.3.2. Condițiile exercitării acțiunii în despăgubiri în situația în care acțiunea nu se fundamentează pe un act administrativ vătămător și instanța competentă cu soluționarea unor astfel de acțiuni în despăgubiri. Problema delimitării acțiunii în despăgubiri generată de existența unui raport juridic de drept public de acțiunea în despăgubiri generată de un raport juridic de drept civil în care este antrenată autoritatea publică.....	490
6.4. Termenul de formulare a acțiunii în contencios administrativ prin care se solicită acordarea de despăgubiri generate de acte administrative nelegale.....	495
6.4.1. Aspecte privitoare la termenul de formulare a acțiunii în contencios administrativ pentru acordarea de despăgubiri desprinse din jurisprudența Curții Constituționale, jurisprudenței instanțelor judecătorești și din literatura de specialitate anterior soluționării de către Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizia nr. 22/2019 recursului în interesul legii privitor la aplicabilitatea art. 19 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.....	495
6.4.2. Interpretarea dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 554/2004 prin raportare la dispozițiile art. 11 alin. (2) din aceeași lege în urma soluționării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a recursului în interesul legii prin decizia nr. 22/2019	499
6.5. Instanța competentă cu soluționarea cauzei	501
Secțiunea 7. Competența materială și teritorială specială a instanțelor de contencios administrativ stabilită prin acte normative speciale	502
7.1. Considerații preliminare.....	502

7.2. Competența materială și teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea cererilor privind liberul aceea la informațiile de interes public reglementat de Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.....	503
7.3. Competența materială și teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor din materia concurenței.....	504
7.3.1. Considerații generale. Reglementarea concurenței în dreptul intern și dreptul unional	504
7.3.2. Competența materială și teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor din acte administrative emise de către Consiliul Concurenței	506
7.3.3. Termenul în care pot fi contestate actele administrative cu caracter normativ adoptate de către Consiliul Concurenței. Compatibilitatea dispozițiilor Legii nr. 21/1996 cu dispozițiile art. 11 alin. (4) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.....	511
7.3.4. Competența materială și teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor din acte administrative emise de către organisme fără personalitate juridică din structura Consiliului Concurenței.....	513
7.3.4.1. Consiliul Național de Supraveghere din Domeniul Feroviar (CNSDF).....	513
7.3.4.2. Consiliul de Supraveghere din Domeniul Naval.....	513
7.3.5. Competența instanțelor judecătorești care soluționează acțiuni în despăgubiri pentru prejudicii cauzate prin încălcarea legislației naționale și unionale în materia concurenței	515
7.4. Competența materială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii din domeniul energiei electrice și a gazelor naturale	517
7.5. Competența materială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii vizând regimul juridic al străinilor	518
7.5.1. Reglementare. Considerații preliminare	518
7.5.2. Decizia de returnare a străinilor și căile legal de atac care pot fi exercitate împotriva deciziei de returnare.....	519
7.5.3. Competența instanțelor judecătorești în cazul străinului considerat ca fiind indezirabil. Natura juridică a declarării străinului ca indezirabil	521
7.5.4. Competența instanțelor judecătorești care soluționează litigii în materia acordării de vize, anulării sau revocării vizelor	523
7.5.5. Competența instanțelor judecătorești care soluționează litigii având ca obiect măsuri de interzicere a intrării străinilor pe teritoriul României	525
7.6. Competența materială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care fac obiectul de reglementare al Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. Practica judiciară în materie.....	528
7.7. Considerații privitoare la competența materială a instanțelor judecătorești care soluționează litigii în temeiul Legii nr. 16/1995 privind protecția topografiilor produselor semiconductoare.....	535
7.8. Competența materială specială a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii privind acordarea de drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și a celor deportate în străinătate ori constituite în	

prizonieri. Aplicabilitatea și condițiile aplicabilității dispozițiilor Legii nr. 221/2009 în cazul persoanelor cărora li s-au atribuit drepturi în condițiile Decretului-Lege nr. 118/1990	536
7.8.1. Competența materială specială a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii privind acordarea de drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și a celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri	536
7.8.2. Aplicabilitatea dispozițiilor Legii nr. 221/2009 persoanelor cărora le-au fost recunoscute drepturile prevăzute de Decretul-Lege nr. 118/1990 și condițiile în care Legea nr. 221/2009 se aplică și persoanelor cărora le-au fost recunoscute drepturile prevăzute de Decretul-Lege nr. 118/1990. Jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție referitoare la aplicabilitatea unor dispoziții ale Legii nr. 221/2009	537
7.9. Competența materială specială a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii din sfera de reglementare a Legii recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului–Lupeni, august 1977 nr. 341/2004	541
7.10. Competența materială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii vizând acte administrative emise de către Autoritatea de Supraveghere Financiară	546
7.10.1. Considerații generale. Reglementare	546
7.10.2. Calitatea procesuală a ASF în litigiile de contencios administrativ	547
7.10.3. Competența materială și teritorială exclusivă a secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București în soluționarea litigiilor vizând emitenții de instrumente financiare și operațiuni de plată	547
7.10.4. Competența materială și teritorială exclusivă a secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București în soluționarea litigiilor vizând distribuitorii de asigurări	550
7.10.5. Competența materială și teritorială exclusivă a secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București în soluționarea litigiilor vizând autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare	551
7.10.6. Competența materială și teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii vizând administratorii de fonduri de investiții alternative în contextul Legii nr. 74/2015 privind administratorii de fonduri de investiții alternative	552
7.10.7. Competența materială și teritorială exclusivă a secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București în soluționarea litigiilor vizând redresarea financiară, falimentul, dizolvarea și lichidarea voluntară în activitatea de asigurări	553
7.10.8. Atribuțiile ASF în materia pensiilor ocupaționale și competența instanțelor de contencios administrativ de a soluționa litigii din materia pensiilor ocupaționale	553

7.10.9. Soluționarea pe cale alternativă a litigiilor din domeniul financiar nonbancar de către Entitatea de Soluționare Alternativă a litigiilor în domeniul financiar nonbancar (SAL-FIN) înființată în cadrul ASF	554
7.11. Competența materială și teritorială a instanțelor judecătorești care soluționează litigii vizând stabilirea despăgubirilor din fondul de garantare a asiguraților, potrivit Legii nr. 213/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților în perioada anterioară adoptării O.U.G. nr. 102/2021 și după adoptarea O.U.G. nr. 102/2021	556
7.12. Competența materială a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii care intră în sfera de reglementare a Legii nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil.....	560
7.13. Competența instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor care vizează fondurile de pensii administrate privat	561
7.14. Competența instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor care vizează fondurile de pensii facultative	561
7.15. Competența instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor care intră în sfera de reglementare a O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice	563
7.16. Competența materială a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor care intră în sfera de reglementare a O.U.G. nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale	563
7.17. Competența materială a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor vizând exercitarea profesiei de medic, medic stomatolog și farmacist în contextul Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății	564
7.18. Competența materială și teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii vizând raportul de serviciu al funcționarilor publici, în contextul Codului administrativ aprobat prin O.U.G. nr. 57/2019. Sfera de aplicabilitate a dispozițiilor art. 536 C. adm.	566
7.19. Competența materială și teritorială exclusivă în materia soluționării litigiilor derivate din aplicarea dispozițiilor unionale și a dispozițiilor din dreptul intern care reglementează protecția datelor cu caracter personal.....	571
7.19.1. Soluționarea litigiilor derivate din aplicarea Regulamentului (UE) 679/2016 transpus în legislația noastră prin Legea nr. 102/2005 modificată și completată prin Legea nr. 129/2018. Determinarea competenței instanțelor judecătorești care soluționează aceste litigii.....	571
7.19.2. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia protecției datelor cu caracter personal.....	576
7.20. Instanțele competente cu soluționarea litigiilor dintre investitorii străini și statul român.....	577
7.21. Considerații privitoare la unele acte normative speciale prin care legiuitorul stabilește doar generic competența instanțelor judecătorești în soluționarea unor litigii având ca obiect acte administrative.....	582

Capitolul IX. Competența teritorială a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor de contencios administrativ.....	584
---	------------

Secțiunea 1. Competența teritorială a instanțelor de contencios administrativ în urma modificărilor și completărilor aduse Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018. Reglementare	584
Secțiunea 2. Determinarea competenței teritoriale a instanțelor de contencios administrativ prin raportare la subiectele de sesizare a instanței de contencios administrativ	585
Secțiunea 3. Domiciliul persoanei fizice și sediul persoanei juridice – criterii pentru determinarea competenței teritoriale a instanțelor de contencios administrativ	587
Secțiunea 4. Considerații referitoare la determinarea competenței teritoriale a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii având ca obiect acte administrative fiscale prin raportare la domiciliul fiscal reglementat de Codul de procedură fiscală. Compatibilitatea/incompatibilitatea noțiunii de domiciliu reglementată de actele normative speciale cu noțiunea de domiciliu fiscal reglementat de Codul de procedură fiscală. Compatibilitatea/incompatibilitatea dispozițiilor art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 cu dispozițiile C. pr. fisc. referitoare la domiciliu fiscal	591
Secțiunea 5. Determinarea competenței teritoriale a instanțelor de contencios administrativ atunci când acțiunea se introduce în numele reclamantului de orice persoană de drept public sau privat	593
Secțiunea 6. Reglementarea competenței teritoriale generale a instanțelor judecătorești de contencios administrativ prin raportarea dispozițiilor Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la dispozițiile noului Cod de procedură civilă. Incompatibilitatea dispozițiilor art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 cu dispozițiile art. 111 C. pr. civ.	595
Secțiunea 7. Competența teritorială exclusivă a unor instanțe de contencios administrativ. Excepții de la competența teritorială reglementată de art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004	599
7.1. Competența teritorială exclusivă a unor instanțe de contencios administrativ	599
7.2. Excepții de la competența teritorială exclusivă reglementată de art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004	600
7.2.1. Excepții de la competența teritorială exclusivă reglementată de art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 în materia litigiilor care vizează achiziții publice	600
7.2.2. Excepții de la competența teritorială exclusivă reglementată de art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 în materia litigiilor derivate din contractul de delegare a gestiunii serviciilor de utilitate publică reglementat de Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice	602

Capitolul X. Contenciosul special în materia litigiilor de cadastru și carte funciară	604
Secțiunea 1. Sistemul contenciosului special în materia cadastrului și a cărții funciare	604
Secțiunea 2. Acte administrative pregătitoare în materia cadastrului și a publicității imobiliare	605
2.1. Acte administrative pregătitoare producătoare de efecte juridice prin ele însele care stau la baza încheierii de carte funciară	605
2.1.1. Reglementare. Considerații preliminare	605

2.1.2. Sfera actelor administrative pregătitoare producătoare de efecte juridice proprii care stau la baza încheierii de carte funciară	606
2.1.2.1. Acte administrative prin care se aprobă scoaterea definitivă sau temporară a terenurilor din circuitul agricol.....	606
2.1.2.2. Acte administrative prin care se aprobă scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor ocupate cu pajiști permanente, situate în extravilanul localităților	608
2.1.2.3. Acte administrative prin care se aprobă introducerea sau redarea în circuitul agricol a terenurilor pentru care a fost aprobată scoaterea temporară din circuitul agricol.....	608
2.2. Avizele de începere a lucrărilor de cadastru și publicitate imobiliară	610
2.3. Aspecte desprinse din practica judiciară referitoare la alte documente cadastrale pregătitoare care stau la baza emiterii titlului de proprietate asupra terenurilor	611
Secțiunea 3. Aspecte referitoare la planul parcelar și la natura juridică a planului parcelar.....	614
3.1. Reglementare.....	614
3.2. Natura juridică a planului parcelar. Practica judiciară în materie.....	615
Secțiunea 4. Soluționarea pe calea contenciosului administrativ a litigiilor derivate din ordinele cu caracter normativ și individual emise de către directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară	619
Secțiunea 5. Soluționarea de către judecătorii a litigiilor derivate din acte de carte funciară (încheierile registratorului-șef de carte funciară)	622
5.1. Natura juridică a încheierilor de carte funciară	622
5.2. Procedura de contestare a încheierii de carte funciară. Instanța competentă cu soluționarea plângerii și soluțiile pronunțate de către aceasta... ..	623
Secțiunea 6. Calitatea procesuală a Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară în soluționarea de către instanțele judecătorești a litigiilor derivate din actele emise în aplicarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996.....	628
Secțiunea 7. Acțiunea în despăgubiri formulată în condițiile art. 915 Cod civil împotriva oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară și a persoanelor investite cu atribuții legale în materia înscrierilor de carte funciară. Analiza compatibilității acțiunii în despăgubiri reglementată de art. 915 C. civ. cu dispozițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 și ale Codului administrativ în materia soluționării litigiilor vizând acordarea de despăgubiri	631
Secțiunea 8. Competența instanțelor judecătorești de contencios administrativ de a soluționa litigii având ca obiect stabilirea limitelor dintre unitățile administrativ-teritoriale	639

Capitolul XI. Soluționarea de către instanțele civile de drept comun pe calea recursului paralel și de către instanțele specializate de contencios administrativ a unor litigii având ca obiect acte juridice civile și acte administrative emise de către autoritățile competente cu atribuții în materia restituirii imobilelor preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.....	643
---	------------

Secțiunea 1. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească actele administrative adoptate în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, prin	
--	--

raportare la dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	643
Secțiunea 2. Soluționarea de către alte instanțe decât instanțele specializate de contencios administrativ a litigiilor derivate din acte juridice emise în aplicarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989	646
2.1. Soluționarea de către instanțele de drept civil a litigiilor având ca obiect deciziile de respingere a notificării sau a cererii de restituire în natură a imobilelor preluate abuziv.....	646
2.2. Controlul exercitat de către prefect asupra legalității actelor administrative emise în aplicarea Legii nr. 10/2001.....	653
2.3. Considerații privitoare la titlurile executorii reprezentate de acte administrative emise de către autoritățile învestite cu aplicarea actelor normative speciale cu caracter reparatoriu și la procedura de executare a unor titluri executorii reglementate de acte normative speciale cu caracter reparatoriu	656
Secțiunea 3. Competența materială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii având ca obiect deciziile adoptate de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor (Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor după adoptarea Legii nr. 165/2013) având ca obiect titluri de despăgubire pentru imobilele preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989	658
Secțiunea 4. Competența teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii având ca obiect decizii ale Comisiei speciale de retrocedare constituite în aplicarea O.U.G. nr. 94/2000 și O.U.G. nr. 83/199 și procedura de executare a hotărârilor judecătorești definitive pronunțate de către instanțele de contencios administrativ în această materie	665
4.1. Competența teritorială exclusivă a instanțelor de contencios administrativ care soluționează litigii având ca obiect decizii ale Comisiei speciale de retrocedare constituite în aplicarea O.U.G. nr. 94/2000 și O.U.G. nr. 83/199	665
4.2. Procedura de executare a hotărârilor judecătorești definitive pronunțate de către instanțele civile de drept comun și de către instanțele de contencios administrativ prin care au fost soluționate contestațiile formulate împotriva deciziilor emise către unitățile deținătoare a imobilelor și de către Comisia specială de retrocedare	671
Secțiunea 5. Soluționarea litigiilor având ca obiect actele emise în aplicarea Legii nr. 165/2013 de către alte instanțe decât instanțele specializate de contencios administrativ	675
5.1. Natura juridică a actelor adoptate în aplicarea Legii nr. 165/2013.....	675
5.2. Soluționarea de către instanțele de drept civil a litigiilor derivate din deciziile emise de către Comisia Națională de Compensare a Imobilelor	678
5.3. Soluționarea litigiilor având ca obiect modul de aplicare a Legii nr. 165/2013	687
5.3.1. Reglementare	687
5.3.2. Categorii de litigii care intră sub incidența de reglementare a dispozițiilor art. 35 alin. (1 ¹) din Legea nr. 165/2013 în contextul completării Legii nr. 165/2013 prin Legea nr. 212/2018.....	688

5.3.2.1. Considerații preliminare cu privire la categoriile de litigii care intră sub incidența de reglementare a dispozițiilor art. 35 alin. (1 ¹) din Legea nr. 165/2013 în contextul completării Legii nr. 165/2013 prin Legea nr. 212/2018	688
5.3.2.2. Litigii privind modul de executare a actelor emise în aplicarea acestei legii.....	688
Secțiunea 6. Soluționarea litigiilor derivate din aplicarea Legii nr. 164/2014, a Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003	690
6.1. Aspecte referitoare la soluționarea litigiilor derivate din acte administrative emise în aplicarea Legii nr. 164/2014 și la instanța competentă cu soluționarea acestor litigii	690
6.2. Soluționarea pe calea recursului paralel a litigiilor derivate din aplicarea Legii nr. 164/2014 care vizează modalitatea de aplicare a Legii nr. 9/1998 și ale Legii nr. 290/2003.....	695

Capitolul XII. Instanțele competente cu soluționarea litigiilor derivate din acte administrative adoptate/emise în materia fondului funciar pe calea recursului paralel.....

Secțiunea 1. Considerații privind actele administrative emise de către autorități publice cu atribuții în materia fondului funciar	697
1.1. Considerații preliminare.....	697
1.2. Natura juridică a titlurilor de proprietate emise în condițiile Legii nr. 18/1991, de către comisiile județene de aplicare a Legii nr. 18/1991.....	698
Secțiunea 2. Certificatul de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor deținute de către societățile comerciale cu capital de stat	703
2.1. Certificatul de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor aparținând societăților cu capital de stat în contextul legislativ actual.....	703
2.2. Natura juridică a certificatului de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor	707
2.3. Practica judiciară a instanțelor de contencios administrativ în soluționarea litigiilor derivate din certificatul de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor aparținând societăților cu capital de stat	709
2.4. Competența instanțelor judecătorești de soluționare a litigiilor vizând suprapuneri de teren derivate din emiterea titlului de proprietate și a certificatului de atestare a dreptului de proprietate.....	714
Secțiunea 3. Competența judecătoriilor de a soluționa pe calea recursului paralel litigiile derivate din plângerile formulate împotriva hotărârilor comisiilor județene de aplicare a Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar	718
3.1. Competența judecătoriilor de a soluționa pe calea recursului paralel litigiile derivate din plângerile formulate împotriva hotărârilor comisiilor județene de aplicare a Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar	718
3.2. Cu privire la obligativitatea de lege lata a comisiilor județene de aplicare a Legii fondului funciar nr. 18/1991 la plata cheltuielilor de judecată și la acordarea de despăgubiri materiale și morale, precum și unele consecințe ale nerespectării unor hotărâri judecătorești pronunțate în litigiile de fond funciar	724
Secțiunea 4. Instanțele competente și modalitatea de soluționare pe calea recursului paralel a litigiilor derivate din emiterea titlurilor de proprietate în condițiile Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar și ale altor acte normative speciale cu caracter reparatoriu. Practică judiciară în materie.....	727

4.1. Anularea titlurilor de proprietate emise în aplicarea Legii nr. 18/1991. Practica judiciară în materie	727
4.2. Cazuri reglementate de lege în care comisia județeană de aplicare a Legii nr. 18/1991 poate să revoce titlul de proprietate. Practica judiciară în materie. Considerații privitoare la momentul în care titlul de proprietate și certificatul de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor deținute de către societăți a intrat în circuitul civil	733
4.3. Instanțele competente cu soluționarea litigiilor derivate din titlurile de proprietate emise în condițiile Legii nr. 18/1991	746
Secțiunea 5. Aspecte privitoare la soluționarea de către judecătorii pe calea recursului paralel a unor litigii derivate din acte administrative emise de către autorități publice cu atribuții în materia fondului funciar.....	748
Secțiunea 6. Soluționarea litigiilor privitoare la acțiunile în constatarea nulității absolute a actelor emise cu încălcarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 1/2000	751
6.1. Reglementare	751
6.2. Instanțele competente material și teritorial cu soluționarea litigiilor având ca obiect constatarea nulității absolute a actelor emise cu încălcarea prevederilor Legii nr. 18/1991 și a altor acte normative cu caracter reparatoriu	759
Secțiunea 7. Căile de atac care pot fi exercitate împotriva hotărârilor pronunțate în fond de către instanțele judecătorești care soluționează pe calea recursului paralel litigii în materia fondului funciar, în conformitate cu Titlul XIII din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, care consacră reguli speciale derogatorii privitoare la accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare	761
Capitolul XIII. Implicațiile dispozițiilor instituite prin noul Cod de procedură civilă referitoare la ordonanța de plată în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ.....	764
Capitolul XIV. Implicațiile dispozițiilor instituite prin noul Cod de procedură civilă referitoare la ordonanța președințială în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ. Compatibilitatea dispozițiilor Codului de procedură civilă cu dispozițiile Legii nr. 554/2004 în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ pe calea ordonanței președințiale. Necesitatea reconsiderării practicii judiciare în materia aplicabilității ordonanței președințiale în materia litigiilor de contencios administrativ	769
Secțiunea 1. Aspecte privitoare la incompatibilitatea dispozițiilor instituite prin noul Cod de procedură civilă referitoare la ordonanța președințială în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ. Cazuri în care litigiile de contencios administrativ sunt compatibile cu ordonanța președințială reglementată de Codul de procedură civilă.....	769
Secțiunea 2. Inaplicabilitatea procedurii ordonanței președințiale reglementate de Codul de procedură civilă în materia suspendării executării contractelor administrative care intră sub sfera de reglementare a Legii nr. 101/2016.....	774

Capitolul XV. Aspecte privitoare la competența instanțelor de fond care soluționează cereri în materia insolvenței unităților administrativ-teritoriale și căile de atac exercitate împotriva hotărârilor instanțelor de fond prin raportarea dispozițiilor O.U.G. nr. 46/2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale la prevederile noului Cod de procedură civilă	778
Capitolul XVI. Aspecte privitoare la soluționarea litigiilor de contencios administrativ pe calea arbitrajului instituționalizat.....	779
Secțiunea 1. Condițiile în care pot fi soluționate unele litigii de contencios administrativ pe calea arbitrajului instituționalizat	779
Secțiunea 2. Procedura de executare a hotărârilor arbitrale prin care au fost soluționate litigii de contencios administrativ pe calea arbitrajului instituționalizat	785
Capitolul XVII. Aspecte privitoare la posibilitatea soluționării unor litigii de contencios administrativ pe calea medierii, în contextul Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator și al noului Cod de procedură civilă	787
Secțiunea 1. Reglementarea medierii la nivel intern, convențional și comunitar (unional).....	787
1.1. Reglementarea medierii în dreptul nostru intern	787
1.2. Reglementarea medierii la nivel unional și convențional	791
Secțiunea 2. Aspecte privitoare la aplicabilitatea procedurii medierii în litigiile de contencios administrativ și condițiile în care procedura medierii poate fi aplicată în litigiile de contencios administrativ.....	793
Capitolul XVIII. Regimul citării și documentele necesare	801
Secțiunea 1. Considerații preliminare. Reglementare	801
Secțiunea 2. Regimul citării în litigiile de contencios administrativ. Compatibilitatea dispozițiilor Codului de procedură civilă cu dispozițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 modificată prin Legea nr. 212/2018.....	803
Secțiunea 3. Procedura de citare a părților în litigiile de contencios administrativ vizând acte administrative intrate în circuitul civil.....	807
Secțiunea 4. Obligațiile părților litigiului de contencios administrativ impuse de instanța de judecată în fazele pregătitoare soluționării litigiilor în contextul modificărilor aduse Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018.....	808
Secțiunea 5. Compatibilitatea dispozițiilor Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 cu dispozițiile Codului de procedură civilă modificat și completat prin Legea nr. 310/2018 în materia normelor de procedură referitoare la actele de procedură, termenele procedurale și procedura contencioasă	811
Secțiunea 6. Dispoziții procedurale instituite prin noul Cod de procedură civilă privind obligația autorității sau instituției publice de a prezenta un înscris și sancțiunile instituite de lege în cazul neexecutării de către autoritățile publice a obligațiilor privitoare la comunicarea către instanțele judecătorești a documentelor necesare pentru soluționarea cauzei.....	816
Secțiunea 7. Căile de atac împotriva încheierii interlocutorii prin care se aplică conducătorului autorității publice sancțiunile prevăzute de art. 13 alin. (4) din	

Legea nr. 554/2004. Incompatibilitatea dispozițiilor Codului de procedură civilă cu dispozițiile Legii contenciosului administrativ	820
---	-----

Capitolul XIX. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de contencios administrativ

Secțiunea 1. Aplicarea principiului priorității și al efectului direct al normelor europene cu efecte obligatorii față de dispozițiile contrare din legile interne. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a altor instanțe europene în materie	823
Secțiunea 2. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de contencios administrativ în cadrul acțiunilor în contencios administrativ obiectiv și contencios administrativ de plină jurisdicție	829
2.1. Considerații preliminare. Neconformitatea dispozițiilor art. 18 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 cu dispozițiile art. 52 alin. (1) din Constituția republicată în ceea ce privește recunoașterea dreptului pretins de către instanța de contencios administrativ. Caracterul neconstituțional parțial al dispozițiilor art. 18 alin. (1) din Legea nr. 554/2004	829
2.2. Soluțiile pe care le pot pronunța instanțele de contencios administrativ în contextul Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ	834
Secțiunea 3. Achiesarea în materia dreptului public, cu incidență în materia soluțiilor pronunțate de către instanțele de contencios administrativ. Analiza compatibilității normelor procesual civile instituite prin noul Cod de procedură civilă cu raporturile juridice de drept public	837
Secțiunea 4. Măsuri de injoncțiune dispuse prin hotărâri judecătorești cu privire la administrație	840

Capitolul XX. Suspendarea executării actului administrativ

Secțiunea 1. Considerații preliminare	842
Secțiunea 2. Norme convenționale și norme unionale în materia suspendării actelor administrative	844
Secțiunea 3. Suspendarea executării actului administrativ în condițiile art. 14 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ	845
3.1. Considerații privitoare la modificările și completările aduse Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018 în materia suspendării executării actului administrativ odată cu formularea plângerii administrative prealabile	845
3.2. Modificări și completări aduse art. 14 din Legea nr. 554/2004 prin Legea nr. 212/2018	848
3.3. Condițiile care trebuie îndeplinite cumulativ pentru a se putea dispune suspendarea executării actului administrativ	849
3.4. Cererea de suspendare a executării unui act administrativ normativ de către Ministerul Public	853
3.5. Privire specială asupra cazului de suspendare a executării actului administrativ instituit de art. 14 alin. (5) din Legea nr. 554/2004 vizând ipoteza în care se emite un nou act administrativ cu același conținut ca și cel suspendat de către instanța de judecată	855
3.6. Câteva aspecte referitoare la cereri de suspendare succesive a actelor administrative	861

3.7. Instanța competentă cu soluționarea cererii de suspendare a unui act administrativ formulată odată cu plângerea administrativă prealabilă	863
3.8. Caracterul executoriu al hotărârii judecătorești prin care s-a pronunțat suspendarea executării actului administrativ în condițiile art. 14 din Legea nr. 554/2004	863
Secțiunea 4. Suspendarea executării actului administrativ prin acțiunea principală	865
4.1. Reglementare. Condiții în care se poate dispune suspendarea actului administrativ pe cale principală	865
4.2. Condiția îndeplinirii plângerii prealabile în cazul cererilor de suspendare a executării actului administrativ în temeiul art. 15 din Legea nr. 554/2004	872
4.3. Determinarea instanței competente cu soluționarea cererii de suspendare a actului administrativ	874
Secțiunea 5. Suspendarea executării actului administrativ cu caracter normativ. Încălcarea principiului securității juridice. Propuneri <i>de lege ferenda</i>	874
5.1. Efectele suspendării actului administrativ cu caracter normativ din perspectiva respectării principiului securității civile	874
5.2. Efectele suspendării actului administrativ cu caracter normativ din perspectiva subiecților de drept care beneficiază de suspendarea executării actului administrativ cu caracter normativ. Necesitatea distincției dintre contenciosul obiectiv și contenciosul subiect în analiza efectelor suspendării actului administrativ cu caracter normativ din perspectiva subiecților de drept care beneficiază de suspendarea executării actului administrativ cu caracter normativ	877
Secțiunea 6. Suspendarea executării actului administrativ fiscal în contextul modificărilor aduse Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ prin Legea nr. 212/2018 în materia suspendării executării actului administrativ	887
6.1. Suspendarea executării actului administrativ fiscal în condițiile Codului de procedură fiscală și a dispozițiilor art. 14 și art. 15 din Legea nr. 554/2004 modificate prin Legea nr. 212/2018	887
6.2. Aspecte referitoare la suspendarea de drept în cazul unui nou act administrativ fiscal emis în temeiul deciziei de desființare a actului administrativ fiscal inițial de către organul fiscal competent cu soluționarea contestației administrative	892
6.3. Efectele suspendării actului administrativ fiscal	894
Secțiunea 7. Suspendarea executării autorizațiilor de construire	896
7.1. Suspendarea executării autorizațiilor de construire în contextul prevederilor Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construire raportate la prevederile art. 14 și art. 15 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ. Distincția dintre suspendarea executării autorizației de construire în cazul acțiunilor în anulare a autorizațiilor de construire formulate de către prefect la instanța de contencios administrativ și suspendarea executării autorizației de construire în cazul acțiunilor în anulare a autorizațiilor de construire formulate de către alte persoane, decât prefectul	896

7.2. Aspecte privitoare la suspendarea executării autorizațiilor de construire în cazul acțiunilor în contencios administrativ formulate de către prefect împotriva autorizațiilor de construire.....	901
Secțiunea 8. Suspendarea executării actului administrativ în cazul acțiunilor în contencios administrativ formulate de către prefect.....	909
Secțiunea 9. Problema sentințelor și a încheierilor pronunțate de către instanțele de contencios administrativ în materia suspendării executării actului administrativ	911

Capitolul XXI. Căile de atac care pot fi exercitate împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate de către instanțele de contencios administrativ în contextul Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ și al noului Cod de procedură civilă	913
Secțiunea 1. Aspecte de ordin general privind exercitarea căilor de atac reglementate de noul Cod de procedură civilă, cu incidență și în materia litigiilor de contencios administrativ.....	913
Secțiunea 2. Aspecte referitoare la aplicabilitatea în timp a legii de procedură civilă în materia exercitării căilor de atac prin raportarea dispozițiilor Codului de procedură civilă la dispozițiile Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.....	915
Secțiunea 3. Recursul exercitat împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate de către instanțele de contencios administrativ prin raportarea dispozițiilor Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la dispozițiile noului Cod de procedură civilă.....	917
Secțiunea 4. Modificări aduse Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ prin Legea nr. 212/2018 în materia exercitării căii de atac a recursului	921
Secțiunea 5. Implicațiile noului Cod de procedură civilă în materia exercitării recursului împotriva hotărârilor pronunțate în fond de către instanțele de contencios administrativ în lumina Deciziei Curții Constituționale nr. 462/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 13 alin. (2) teza a II-a, art. 83 alin. (3) și art. 486 alin. (3) C. pr. civ.	926
Secțiunea 6. Termenul pentru formularea recursului în contenciosul administrativ.....	930
Secțiunea 7. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de recurs	931
Secțiunea 8. Revizuirea în materia soluționării litigiilor de contencios administrativ.....	933
8.1. Revizuirea în materia contenciosului administrativ prin raportarea dispozițiilor Legii nr. 554/2004 la dispozițiile Codului de procedură civilă.....	933
8.2. Evoluția reglementărilor în materia revizuirii hotărârilor judecătorești pronunțate de către instanțele de contencios administrativ.....	935
8.3. Modificări aduse Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ prin Legea nr. 212/2018 în materia exercitării căii de atac a revizuirii.....	942
Secțiunea 9. Contestația în anulare în materia contenciosului administrativ.....	946

Secțiunea 10. Inadmisibilitatea revizuirii și a contestației în anulare în cazul hotărârilor adoptate de către organisme cu activitate administrativ-jurisdicțională	947
Capitolul XXII. Efectele hotărârilor judecătorești pronunțate de către instanțele de contencios administrativ	950
Secțiunea 1. Considerații generale referitoare la efectele hotărârilor judecătorești definitive pronunțate de către instanțele de contencios administrativ	950
Secțiunea 2. Efectele hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ	953
2.1. Caracterul <i>erga omnes</i> al hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ prin raportare la părțile litigiului și față de terți	953
2.2. Obligația publicării hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ. Efectele publicării hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ față de actele administrative individuale emise în baza actului administrativ normativ anulat	959
2.2.1. Obligația publicării hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ	959
2.2.2. Efectele publicării hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ față de actele administrative individuale emise în baza actului administrativ normativ anulat	963
2.3. Instanțele competente să solicite publicarea hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ	970
2.4. Termenul pentru publicarea hotărârilor judecătorești definitive prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ	971
Secțiunea 3. Efectele hotărârilor judecătorești definitive al căror dispozitiv cuprinde atât anularea actului administrativ (contencios obiectiv), cât și acordarea de despăgubiri (contencios subiectiv)	972
Secțiunea 4. Efectele hotărârilor judecătorești definitive față de terțul vătămat în urma anulării unui act administrativ cu caracter individual adresat altui subiect de drept	973
Bibliografie	975

Capitolul I

Jurisdicții speciale administrative cărora prin lege specială le este conferit caracter administrativ-jurisdicțional

Secțiunea 1

Considerații preliminare

Se impune de la început precizarea că exemplele enumerate mai jos constituie situații în care prin lege organică specială sunt înființate autorități administrative care tot prin lege organică sunt investite cu atribuții administrativ-jurisdicționale în soluționarea litigiilor, urmând ca în urma soluționării litigiilor pe cale administrativ-jurisdicțională aceste autorități să emită acte administrative-jurisdicționale, care la rândul lor pot fi contestate la instanțele de contencios administrativ. Totodată, se impune precizarea că, prin aceste acte normative speciale reglementându-se jurisdicții speciale administrative, în temeiul art. 21 alin. (4) din Constituția României, acestea sunt facultative și gratuite. Ca atare, partea interesată are posibilitatea de a opta sau nu pentru soluționarea litigiilor pe cale administrativ-jurisdicțională, iar în ipoteza în care nu optează pentru o astfel de jurisdicție, aceasta se poate adresa direct instanței judecătorești competente. După cum vom putea constata din exemplele de mai jos, actele normative speciale, care reglementează jurisdicții administrative speciale, conferă autorităților administrative astfel înființate în exercitarea atribuțiilor administrativ-jurisdicționale rolul de instanță de judecată în soluționarea acestor litigii. Atribuirea acestui rol de instanță de judecată autorităților administrative astfel înființate nu poate conduce la concluzia că acestea sunt instanțe judecătorești în accepțiunea justiției etatice, ci acest rol semnifică doar faptul că soluționează aceste litigii pe cale administrativ-jurisdicțională după o procedură asemănătoare cu cea prin care instanțele judecătorești soluționează litigiile deduse judecătii lor.

Secțiunea 2

Jurisdicția administrativă disciplinară exercitată de către Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii – jurisdicții administrative disciplinare pentru judecători și procurori, prevăzute de art. 134 alin. (2) din Constituție

2.1. Răspunderea disciplinară – formă a răspunderii juridice a magistraților

Privitor la formele de răspundere ale magistraților pentru erori judiciare comise în procese penale și civile, Decizia Curții Constituționale nr. 263/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 din legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor¹ analizează, în premieră, formele de răspundere a magistraților, după cum izvorul generator al prejudiciului se găsește în viața civilă sau

¹ Publicată în M. Of. nr. 415 din 11 iunie 2015. Legea nr. 303/2004 a fost modificată și completată prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 (publicată în M. Of. nr. 868 din 15 octombrie 2018). A se vedea și Legea nr. 86/2021 privind modificarea art. I pct. 142 din Legea nr. 242/2018, precum și pentru abrogarea art. V din O.U.G. nr. 92/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (publicată în M. Of. nr. 403 din 16 aprilie 2021). Astfel, art. V din O.U.G. nr. 92/2018 se abrogă de la data de 1 ianuarie 2022, iar dispozițiile art. 82 alin. (3) din Legea nr. 303/2004, în forma anterioară modificării prin Legea nr. 242/2018, rămân în vigoare și după data încetării efectelor art. V din O.U.G. nr. 92/2018, aprobată cu modificări prin Legea nr. 239/2019.

profesională a magistraților. Rezultă așadar că trebuie să distingem între faptele săvârșite de magistrați în afara atribuțiilor lor specifice de magistrați, și cele săvârșite în cadrul exercitării activității lor profesionale, care generează erori judiciare.

Ca normă generală de principiu, dispozițiile art. 4 din Legea nr. 303/2004 statuează că judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă. La rândul lor, dispozițiile art. 90 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 statuează că judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice acte sau fapte de natură să compromită demnitatea lor în profesie și în societate.

În literatura de specialitate abaterea disciplinară de care se pot face vinovați magistrații este definită ca fiind fapta judecătorului sau procurorului care încalcă una sau mai multe îndatori de serviciu sau care afectează prestigiul justiției, prevăzute în legile și regulamentele care reglementează funcționarea sistemului judiciar, comisă cu formă de vinovăție prevăzută de lege¹.

O altă abatere disciplinară reglementată de art. 99 lit. c) din Legea nr. 303/2004 este aceea constând în atitudinile nedemne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, celălalt personal al instanței sau al parchetului în care funcționează, inspeciori judiciari, avocați, experți, martori, justițiabili ori reprezentanții altor instituții.

Cu referire la această abatere disciplinară, în literatura de specialitate² se arată că această abatere disciplinară este strâns legată de o altă abatere, și anume de cea prevăzută de art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004, astfel că pentru a face o corectă încadrare juridică, trebuie să avem în vedere deosebirile care există între cele două abateri disciplinare, printre aceste deosebiri, autorii reliefând următoarele: abaterea disciplinară reglementată la lit. a) se referă la toate manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, având un caracter general, în timp ce abaterea disciplinară reglementată la lit. c) se raportează doar la atitudinile nedemne săvârșite de magistrat, astfel că aceasta are un caracter special, referindu-se la o chestiune strict determinată, și nu la toate atitudinile care ar putea fi catalogate ca abateri disciplinare; subiectul pasiv în cazul abaterii disciplinare privind manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției este statul, în calitate de reprezentant general al societății și care este interesat în ceea mai mare măsură de păstrarea nealterată a obligațiilor de serviciu sau a normelor de conduită, așa cum sunt ele stabilite prin legi și regulamente, însă, în cazul abaterii disciplinare privind atitudinile nedemne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, subiecții pasivi sunt colegii

¹ A se vedea I. Gârbuleț, C.A. Susanu, *Răspunderea disciplinară a magistraților. Nerespectarea îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul sau procurorul știe că există una dintre cauzele prevăzute de lege pentru abținerea sa, precum și formularea de cereri repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, care are ca efecte tergiversarea judecății. Analiza principiului imparțialității, efectuată în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Ipoteze avute în vedere de Curtea de la Strasbourg, în Dreptul nr. 6/2016, p. 97 și infra, nota 8.*

² A se vedea I. Gârbuleț, P.A. Coțovanu, *Răspunderea disciplinară a magistraților. Atitudinile nedemne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, celălalt personal al instanței sau al parchetului în care funcționează, inspeciori judiciari, avocați, experți, martori, justițiabili ori reprezentanții altor instituții, în RRDJ nr. 6/2014, pp. 129-142.*

magistratului, celălalt personal al instanței sau al parchetului în care acesta funcționează, inspectori judiciari, avocați, experți, martori, justițiabili ori reprezentanții ai altor instituții.

Ca atare, în raport de prevederile legale, Curtea Constituțională identifică trei forme de răspundere a magistraților generate de exercitarea funcției specifice, și anume, răspunderea penală, disciplinară și civilă, aceste forme de răspundere existând și în ipoteza în care magistratul nu se află în exercitarea activității sale profesionale.

Astfel, cu privire la acest criteriu de distincție, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 263/2015 *supra cit.*, arată, în mod judicios, că, în măsura în care un cetățean magistrat nesocotește/lezează cu prilejul exercitării drepturilor sale civile/personale, drepturile altor persoane, atunci, asemenea celorlalți cetățeni din România, poate fi chemat în judecată penală sau civilă, în funcție de incidența normelor specifice, dreptul comun fiind aplicabil în condiții egale.

Dacă, prin activitatea sa profesională, magistratul încalcă drepturi sau vatamă interese legitime ale altor persoane, art. 4 din Legea nr. 303/2004 prevede că judecătorii și procurorii sunt obligați ca prin întreaga lor activitate să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, motiv pentru care orice nesocotire a principiului legalității este de natură să atragă răspunderea lor penală, disciplinară sau civilă.

Dar, după cum precizează Curtea Constituțională prin decizia *supra cit.*, în acest caz în care magistratul vatamă drepturi sau interese legitime ale altor persoane prin activitatea sa profesională, angajarea răspunderii lor penale, civile sau disciplinare se poate exercita doar în condițiile instituite de Legea nr. 303/2004, ceea ce nu echivalează cu încălcarea principiului egalității cetățenilor în fața legii, întrucât diferența de reglementare are o justificare obiectivă și rațională ce ține de consolidarea independenței funcționale și personale a corpului membrilor magistraților.

Referirea la răspunderea disciplinară a magistraților, aceasta poate îmbrăca forma unei sesizări adresate de către persoana lezată Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. În cazul acestei sesizări pentru antrenarea răspunderii disciplinare a magistraților, se va analiza dacă magistratul a acționat cu rea-credință sau gravă neglijență, întrucât de lămurirea acestor chestiuni se poate determina conținutul abaterii disciplinare.

2.2. Reaua-credință și grava neglijență – condiții pentru antrenarea răspunderii disciplinare a magistraților

Încă de la început se impune precizarea că reaua-credință și grava neglijență reprezintă atât condiții pentru antrenarea răspunderii disciplinare a magistraților, cât și condiții pentru antrenarea răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciul cauzat prin eroarea judiciară, generată de exercitarea cu rea-credință sau gravă neglijență a atribuțiilor de către magistrați¹.

În raport de hotărârea definitivă privind răspunderea disciplinară a magistraților, se poate formula de către persoana lezată o acțiune în răspundere patrimonială a statului

¹ Problematika răspunderii statului și a magistraților pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare face și obiectul studiului, O. Puie, *Răspunderea statului și a magistraților pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare*, în Dreptul nr. 10/2015, pp. 82-106; pentru aceeași problemă, a se vedea O. Puie, *Răspunderea autorităților publice și a persoanelor fizice pentru prejudiciile cauzate în materia contenciosului administrativ, precum și aspecte privind răspunderea patrimonială a statului pentru prejudicii cauzate prin erori judiciare*, în Dreptul nr. 2/2007, pp. 108-112.

pentru prejudiciul cauzat prin eroarea judiciară, generată de exercitarea cu rea-credință sau gravă neglijență a atribuțiilor de către magistrați.

O altă constatare care se impune a fi reliefată este aceea că în accepțiunea Legii nr. 303/2004 reaua-credință și grava neglijență care potrivit art. 99 din Legea nr. 303/2004 modificat prin Legea nr. 242/2018 reprezintă abateri disciplinare, dacă aceste fapte nu întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni și care antrenează răspunderea disciplinară a magistraților fac parte din conceptul de eroare judiciară, trebuind să distingem între tipul de eroare judiciară din materie penală, și tipul de eroare judiciară din materie civilă.

De altfel, și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 263/2015 *cit. supra* precizează în considerente că o eroare judiciară care nu se fundamentează pe tipul de eroare din procesele penale, ci pe tipul de eroare ce izvorăște din alte procese, este aceea prin care un judecător sau procuror își exercită atribuțiile specifice cu rea-credință sau gravă neglijență, situație care atrage răspunderea disciplinară a judecătorului sau procurorului, putând fi sesizată Inspekția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, competența de a se pronunța în domeniul răspunderii disciplinare a magistraților și de a identifica în concret existența unei erori judiciare în alte cauze decât cele penale revenind în exclusivitate Consiliului Superior al Magistraturii, care, potrivit art. 134 alin. (2) din Constituție, îndeplinește în materia răspunderii disciplinare a magistraților, rolul de instanță de judecată.

Pornind de la aceste considerente, se poate aprecia că răspunderea disciplinară a magistraților intervine pentru comiterea unor erori judiciară, iar pentru calificarea faptei ca fiind eroare judiciară, este necesar a se dovedi faptul că magistratul și-a exercitat funcția cu rea-credință și gravă neglijență.

Pornind de la aceste considerente, este necesar să stabilim înțelesul conceptului de eroare judiciară și când se poate aprecia că judecătorul a săvârșit o eroare judiciară, și elementele componente care conduc la calificarea unei fapte drept eroare judiciară.

Astfel, dispozițiile art. 96 alin. (3) din Legea nr. 303/2004 modificat prin Legea nr. 242/2018 statuează că există eroare judiciară atunci când:

a) s-a dispus în cadrul procesului efectuarea de acte procesuale cu încălcarea evidentă a dispozițiilor legale de drept material și procesual, prin care au fost încălcate grav drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, producându-se o vătămare care nu a putut fi remediată printr-o cale de atac ordinară sau extraordinară;

b) s-a pronunțat o hotărâre judecătorească definitivă în mod evident contrară legii sau situației de fapt care rezultă din probele administrate în cauză, prin care au fost afectate grav drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, vătămare care nu a putut fi remediată printr-o cale de atac ordinară sau extraordinară.

Reaua-credință, există potrivit art. 99¹ alin. (1) din Legea nr. 303/2004 atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane, iar potrivit alin. (2) al art. 99¹ din Legea nr. 303/2004, există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material sau procesual.

Dispozițiile Legii nr. 24/2012 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și ale Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii au făcut obiectul unui control de constituționalitate, soluționat de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 2/2012¹, prin care s-a invocat lipsa de

¹ Publicată în M. Of. nr. 131 din 23 februarie 2012.

claritate și previzibilitate a definirii celor două concepte. Astfel, se arată în motivarea obiecției de neconstituționalitate de către instanța supremă că legiuitorul procedează la definirea celor două noțiuni, precum reaua-credință și grava neglijență prin intermediul unor noțiuni de fel de generale sau imprecise (nescuzabil, neîndoielnic), ceea ce încalcă art. 20 din Constituție și Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni privind principiile și regulile care guvernează condiția profesională a judecătorilor și care statuează asupra obligativității statului de a defini în termeni clari faptele care pot duce la aplicarea sancțiunilor disciplinare.

În plus, se arată în aceeași motivare, justificat, că reaua-credință și grava neglijență sunt forme ale vinovăției, ca element subiectiv al răspunderii disciplinare, dar în cazul legii în discuție, sunt definite prin elemente obiective-încălcarea sau nesocotirea unor norme. Sau, după cum se afirmă de către un reputat autor, conturul și conținutul gravei neglijențe ajung astfel să fie simple linii imaginare trasate pe cer¹.

Pe de altă parte, un document deosebit de important este Carta europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la 8-10 iulie 1998 la reuniunea multilaterală de la Strasbourg, care, la pct. 5.2, proclamă dreptul la repararea de către stat a pagubelor cauzate prin comportamentul unui judecător în exercitarea funcției sale jurisdicționale. Totodată, Recomandarea nr. 12/2012 a Comitetului de miniștri din cadrul Consiliului Europei, prin care se recomandă statelor membre instituirea răspunderii civile a judecătorilor numai pentru cazurile în care aceștia au acționat cu rea-credință sau vădită neglijență.

După cum se precizează în literatura de specialitate, sintagma eroare judiciară nu beneficiază în dreptul nostru de o definiție care să îi contureze conținutul, adeseori eroarea judiciară raportându-se doar la greșelile săvârșite în cauzele penale și care poartă asupra unor împrejurări de fapt, ceea ce nu este conformă cu opțiunea legiuitorului nostru, dispozițiile art. 52 alin. (3) din Constituția României referindu-se generic la repararea prejudiciilor produse ca urmare a unor erori judiciare, fără a se face nicio distincție².

Se concluzionează sub acest aspect de către reputatul autor că în spiritul reglementărilor constituționale și al dispozițiilor corespunzătoare din Legea nr. 303/2004, erorile judiciare nu trebuie să fie raportate cu necesitate și în mod exclusiv la greșelile săvârșite de magistrat în privința modului de stabilire a faptelor pricinii, ci, erorile judiciare trebuie raportate și la modul de interpretare a legii de către judecător³. Determinarea unei erori judiciare prin raportare la modul de interpretare a legii de către judecător, reliefează încă o dată faptul că, în timp ce răspunderea statului față de victimele erorilor judiciare este o răspundere obiectivă, răspunderea magistratului este subiectivă și operează numai în cazul în care magistratul a determinat cu rea-credință sau gravă neglijență producerea unei erori judiciare.

Desigur că erorile judiciare care au determinat pronunțarea unei anumite soluții de către instanțele judecătorești pot fi îndreptate prin exercitarea căilor legale de atac reglementate de Codul de procedură civilă, context în care nu se poate vorbi despre existența unei erori judiciare atât timp cât hotărârea judecătorească pronunțată în primă instanță nu a fost reformată prin una dintre căile de atac reglementate de Codul de procedură civilă.

¹ I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 837.

² A se vedea I. Leș, *Examen comparativ asupra răspunderii patrimoniale a statului și a magistraților pentru erorile judiciare*, în *Dreptul* nr. 4/2016, pp. 83-84.

³ *Ibidem*, p. 84.

Dar, în context se pune problema dacă hotărârea primei instanțe nu a făcut obiectul unei căi legale de atac și, ca atare, hotărârea instanței de fond pronunțată ca efect al unei erori judiciare a rămas definitivă, dobândind astfel autoritatea de lucru judecat. Sau, altfel spus, se pune problema cine va verifica și va putea constata dacă hotărârea pronunțată de către instanța de fond este consecința unei erori judiciare. În cazul condamnării disciplinare, este posibil ca hotărârile Secțiilor CSM ca instanțe disciplinare să rămână definitive, prin neexercitarea căi de atac formulate împotriva acestor hotărâri. Pentru o astfel de ipoteză, este evident că Secțiile CSM, ca instanțe disciplinare, pronunțând condamnarea disciplinară a magistratului, acestea au pronunțat o astfel de condamnare pentru exercitarea funcției de către magistrat cu rea-credință sau gravă neglijență, deci în acest caz eroarea judiciară a fost determinată de exercitarea de către magistrat a funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, ea fiind stabilită în cadrul procesului de aplicare a răspunderii disciplinare a magistratului.

Pentru o astfel de ipoteză în care suntem în prezența unei hotărâri definitive care, fie nu a fost contestată prin exercitarea căilor legale de atac, fie ca urmare a exercitării căii legale de atac, această hotărâre pronunțată de către instanța disciplinară/instanța de contencios administrativ este cea care va sta la posibilitatea de revizuire a hotărârii pronunțate de către judecătorul care prin comiterea unei erori judiciare și-a exercitat funcția cu rea-credință sau cu gravă neglijență.

2.3. Natura juridică a raportului de muncă al magistraților

Natura juridică a raportului de muncă al magistraților trebuie analizat din perspectiva Codului muncii, Codului administrativ aprobat prin O.U.G. nr. 57/2019, Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și din perspectiva noului Cod penal¹.

Sub aspectul legii civile, potrivit art. 6 lit. c) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, corpul magistraților nu intră sub incidența acestei legi, întrucât statutul juridic al magistraților face obiectul de reglementare al Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și al Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

În literatura de specialitate², pornind de la prevederile art. 6 lit. c) din Legea nr. 188/1999 (în prezent abrogată de Codul administrativ) s-a exprimat opinia în sensul căreia magistrații nu pot fi considerați funcționari publici, dat fiind faptul că multe dintre elementele definitorii ale acestui statut nu se regăsesc în statutul magistraților, iar pe de altă parte, în timp ce salariatul se află sub autoritatea angajatorului, i se subordonează acestuia, instanța de judecată, prin șeful ei, în calitate de angajator, nu poate să ordone o anume soluție pe care să o promoveze judecătorul în judecarea unei spețe.

În acest context, în literatura de specialitate³ pe bună dreptate s-a pus problema dacă magistrații sunt salariați, funcționari publici sau demnitari, fiind necesară elaborarea unei legi-cadru care să cuprindă demnitățile publice și prin care să se regăsească și magistrații⁴.

¹ O. Puie, *Răspunderea statului...*, op. cit., pp. 87-89.

² A se vedea V. Vedinaș, *Statutul funcționarilor publici (Legea nr. 188/199, cu modificările și completările ulterioare, republicată)*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, pp. 51-52.

³ A se vedea Ș. Beligrădeanu, *Natura raportului juridic de muncă al magistraților*, în *Dreptul* nr. 7/2003, pp. 36-42.

⁴ *Ibidem*, p. 37.

Sub acest aspect, este relevantă decizia nr. 14/2008 pronunțată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, prin care se arată că magistrații constituie o categorie specială de personal, care face parte din autoritatea judecătorească și care are menirea de a exercita puterea judecătorească, aflându-se în raport juridic de muncă față de autoritatea din care face parte. Ei se bucură de un statut special, care rezultă din coroborarea art. 124 alin. (3), art. 125, art. 132 și art. 134 din Constituția României cu prevederile Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și ale Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. În opinia instanței supreme, magistrații își desfășoară activitatea în temeiul unui raport de muncă *sui-generis*, care are la bază un acord de voință (un contract nenumit, de drept public) încheiat cu însuși statul, reprezentat de Președintele României și de Consiliul Superior al Magistraturii. Ulterior numirii, se arată că parte din raporturile de muncă ale magistraților sunt, în puterea legii, ca exponenți ai puterii judecătorești ai statului, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul General de pe lângă aceasta, curțile de apel, tribunalele, judecătoriile și parchetele de pe lângă acestea.

Dar, pe lângă natura juridică a raporturilor de muncă ale magistraților, apreciem că se impune și analiza raporturilor juridice de muncă ale personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, care beneficiază de un statut special, în contextul în care personalul auxiliar de specialitate beneficiază de aceleași măsuri de protecție ca și judecătorii și procurorii.

În acest context, din economia dispozițiilor Legii nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și a personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice rezultă că personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea se împarte în personal care are calitatea de funcționar public și personal contractual.

Astfel, în ceea ce privește personalul auxiliar de specialitate care are calitatea de funcționar public, în această categorie intră, potrivit art. 3 din Legea nr. 567/2004, grefierii¹, grefierii statisticieni, grefierii documentariști, grefierii arhivari, grefierii registratori și specialiștii IT.

În categoria personalului auxiliar care are calitatea de personal contractual și care își desfășoară activitatea conform legislației muncii, după cum precizează și instanța supremă prin decizia nr. 14/2008, *supra cit.*, intră personalul care efectuează activități de gospodărire, întreținere/reparații, de deservire, la care adăugăm noi persoanele care exercită funcții conexe personalului auxiliar de specialitate, respectiv funcțiile de agent procedural, aprod și șofer.

Referitor la personalul auxiliar de specialitate care are calitatea de funcționar public, potrivit considerentelor care au fundamentat decizia nr. 14/2008 a instanței supreme, raporturile de serviciu ale personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea se nasc în urma încheierii unui contract de drept public, în cazul căruia libertatea contractuală a părților este în mare parte suplinită de către legiuitor, și nu în baza unui contract individual de muncă, în accepțiunea Codului muncii. De asemenea, încadrarea personalului auxiliar de specialitate cu statut de

¹ A se vedea și Decizia Curții Constituționale nr. 289/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 77 alin. (1) din Legea nr. 567/2004 (publicată în M. Of. nr. 425 din 15 iunie 2015), care dispun că „funcția de grefier este incompatibilă cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice”.

funcționar public se face în baza deciziei de numire de către conducătorul instanței în a cărei circumscripție teritorială urmează să își desfășoare activitatea.

2.4. Jurisdicția administrativă disciplinară exercitată de către secțiile Consiliului Superior al Magistraturii

2.4.1. Reglementarea jurisdicției administrative disciplinare în cazul abaterilor disciplinare săvârșite de către magistrați la nivel constituțional și legal. Subiectele de sesizare a secțiilor Consiliului superior al Magistraturii ca instanțe disciplinare. Procedura de soluționare a acțiunilor disciplinare și hotărârile adoptate de către Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii în urma soluționării acțiunilor disciplinare

În privința acestei jurisdicții administrative disciplinare, dispozițiile art. 44 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii¹, statuează: „Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, pentru faptele prevăzute în Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare”. Potrivit art. 44 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, republicată, Secția pentru judecatori are rolul de instanță disciplinară și pentru magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Încă de la început se impune precizarea că așa cum s-a statuat și în practica judiciară a ICCJ în materie², hotărârile pronunțate de către Secțiile CSM, atunci când îndeplinesc rolul de instanțe de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a magistraților, ca instanțe extrajudiciare, într-o procedură administrativ-jurisdicțională, sunt acte administrativ-jurisdicționale, iar nu hotărâri judecătorești în sensul dispozițiilor Codului de procedură civilă. Prin aceeași decizie se precizează că în contextul în care hotărârile secției CSM reprezintă acte administrativ-jurisdicționale, calea de atac a revizuirii reglementată de art. 509-513 C. pr. civ. poate fi exercitată numai împotriva hotărârilor judecătorești, iar nu împotriva unui act administrativ-jurisdicțional.

Una dintre dispozițiile care au suscitat controverse și care au făcut obiectul unui control de constituționalitate pe calea excepției de neconstituționalitate, soluționată de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 721/2020³, a fost aceea instituită de art. 58 din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea

¹ Republicată în M. Of. nr. 628 din 1 septembrie 2012. Legea nr. 317/2004 a fost modificată și completată prin O.U.G. nr. 92/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (publicată în M. Of. nr. 874 din 16 octombrie 2018). Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii a fost aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 362/2005 (publicată în M. Of. nr. 867 din 27 septembrie 2005), modificat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782/2015 (publicată în M. Of. nr. 562 din 28 iulie 2015) și prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 895/2015 (publicată în M. Of. nr. 729 din 29 septembrie 2015). A se vedea, cu privire la constituționalitatea art. 44 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, Decizia Curții Constituționale nr. 1449/2010, publicată în M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2011; a se vedea, de asemenea, Decizia Curții Constituționale nr. 196/2013, prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 55 alin. (4) și (9) din Legea nr. 317/2004 (publicată în M. Of. nr. 231 din 22 aprilie 2013).

² A se vedea ICCJ, Completul de cinci judecatori, dec. nr. 71 din 18 martie 2019, în *Buletinul jurisprudenței în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor – Culegere de decizii pe anul 2019*, p. 47, sursa www.scj.ro, consultat 16 ianuarie 2021.

³ Publicată în M. Of. nr. 1212 din 11 decembrie 2020.

Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor¹ prin care au fost stabilite noi abateri disciplinare judecătorilor, conținând norme cu caracter organic.

Prin Decizia nr. 721/2020, *supra cit.*, a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 58 din Legea nr. 101/2016, constatând că acest text legal contravine art. 1 alin. (5), raportat la art. 133 alin. (1) și, în mod implicit, celor ale art. 1 alin. (3) din Constituție privind statul de drept.

În considerentele acestei decizii, Curtea Constituțională pornește de la dispozițiile art. 134 alin. (2) din Constituție potrivit cărora trebuie i se confere secțiilor CSM care funcționează ca instanțe disciplinare posibilitatea de a aplica judecătorilor și procurorilor sancțiunile disciplinare proporțional cu gravitatea abaterilor, iar nu să impună aplicarea, *de plano*, a unor sancțiuni care în concret se pot dovedi vădit disproporționate în raport cu gravitatea abaterilor. Or, prin reglementarea limitativă a sancțiunilor disciplinare ce pot fi aplicate judecătorilor în situația săvârșirii abaterilor disciplinare prevăzute de art. 68¹ din Legea nr. 101/2016 este încălcat dreptul de apreciere al CSM în calitatea sa constituantă de instanță de judecată în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor, cu consecința afectării a însăși independenței justiției. În paragraful 87 al deciziei *supra cit.* se arată că răspunderea disciplinară este un aspect esențial al statutului oricărei categorii profesionale, astfel că redimensionarea cazurilor care constituie abatere disciplinară în privința judecătorilor este un aspect care vizează statutul acestora, iar legiuitorul, în virtutea criteriului material obiectiv, trebuia să includă soluția legislativă cuprinsă în art. 58 din Legea nr. 101/2016 în corpul Legii nr. 303/2004 și să se supună aceleiași proceduri de avizare a CSM.

De asemenea, după cum a remarcat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 381/2018 despre care vom face referire și mai jos, în materia răspunderii disciplinare a magistraților, legiuitorul român a adoptat o reglementară similară cu cea a altor țări din Europa – referitor la procedura disciplinară – prevăzând o fază administrativă, în cadrul căreia cercetarea disciplinară se efectuează de inspectorii din cadrul Serviciului de inspecție judiciară pentru judecători, respectiv din cadrul Serviciului de inspecție judiciară pentru procurori, și o fază jurisdicțională, care se desfășoară în fața secțiilor CSM, potrivit dispozițiilor Legii nr. 317/2004 și ale C. pr. civ., asigurându-se respectarea principiului contradictorialității. Împotriva hotărârii de sancționare a secțiilor CSM există o cale de atac, și anume recursul în fața ICCJ, potrivit art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004.

De altfel, și în alte state europene acțiunile disciplinare împotriva judecătorilor și procurorilor sunt de competența organismelor naționale echivalente. De exemplu, în Franța, CSM este instanță disciplinară a magistraților, iar deciziile pronunțate în acest sens pot fi atacate la Consiliul de Stat. În Spania, instanța disciplinară este diferită în funcție de gravitatea faptei săvârșite, pentru faptele foarte grave fiind competent Plenul Consiliului General al Puterii Judiciare, iar pentru faptele grave fiind competent comisia de disciplină a Consiliului General al Puterii Judiciare, iar pentru faptele mai puțin grave fiind competent președintele sau organul de conducere al instanței respective. În Italia, potrivit art. 105 din Constituție, măsurile disciplinare referitoare la magistrați sunt de competența CSM.

Pe de altă parte, după cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 687/2020², dacă în cazul răspunderii disciplinare a notarilor publici, executorilor judecătorești, declanșarea cercetării disciplinare se poate face doar la cererea/sesizarea unor persoane provenite din interiorul sistemului profesional din care aceste persoane

¹ Publicată în M. Of. nr. 393 din 23 mai 2016, cu modificările și completările ulterioare.

² Publicată în M. Of. nr. 1130 din 24 noiembrie 2020.

fac parte, în cazul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor, declanșarea cercetării disciplinare se poate face și la sesizarea/solicitarea formulată de către orice persoane interesate.

Potrivit art. 44 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, republicată, modificat prin Legea nr. 234/2018, acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de judecători, procurori și magistrații-asistenți se exercită de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar, iar potrivit alin. (3¹) al art. 44 din Legea nr. 317/2004 nou introdus prin O.U.G. nr. 92/2018, Ministrul Justiției poate sesiza Inspekția judiciară pentru a stabili dacă există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare de către procurori, urmând ca cercetarea disciplinară să fie efectuată de către Inspekția judiciară.

În cazul abaterilor disciplinare săvârșite de către magistrații-asistenți, potrivit art. 44 alin. (5) din Legea nr. 317/2004, republicată, acțiunea disciplinară se exercită de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar.

De asemenea, potrivit art. 18 alin. (5) și (6) din Legea nr. 303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor, sancțiunile disciplinare se aplică și auditorilor de justiție, aceștia având calitatea de cursanți ai Institutului Național al Magistraturii, situație în care sancțiunile disciplinare se aplică de către Consiliul Științific al INM după efectuarea cercetării disciplinare, urmând ca hotărârile Consiliului Științific al INM să poată fi contestate la instanța de contencios administrativ și fiscal competentă.

După cum se poate constata, aceste texte legale reiterează prevederile art. 134 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora „Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică”.

În aceste situații, potrivit art. 28 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, modificat prin art. 73 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a noului Cod de procedură penală, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu au drept de vot în situațiile în care secțiile îndeplinesc rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare, la soluționarea sesizărilor referitoare la buna reputație a judecătorilor și procurorilor și a cererilor privind încuviințarea percheziției, reținerii, arestării preventive sau arestului la domiciliu cu privire la judecători, procurori ori magistrați-asistenți.

Rezultă, așadar, că prin Legea nr. 317/2004 se stabilește procedura de soluționare a acțiunii disciplinare, respectiv în Secțiunea a 4-a, „Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul răspunderii disciplinare a magistraților”, din Capitolul IV, „Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii”, în conformitate cu dispozițiile constituționale menționate.

Procedura în fața secțiilor CSM, conform dispozițiilor Legii nr. 317/2004, cuprinde următoarele etape: a) etapa administrativă, desfășurată de inspekția judiciară, care cuprinde două faze: faza verificărilor prealabile (art. 45) și faza cercetării disciplinare, prin care se stabilesc faptele și urmările acestora, ascultarea celui în cauză și verificarea apărărilor judecătorului și procurorului cercetat fiind obligatorii (art. 46 din Legea nr. 317/2004, modificat prin Legea nr. 234/2018). De asemenea, potrivit alin. (6) al art. 46 modificat prin Legea nr. 234/2018, cercetarea disciplinară se efectuează în termen de 60 de zile de la data dispunerii acesteia, ea putând fi prelungită cu cel mult 30 de zile, dacă există motive temeinice; b) etapa administrativ-jurisdicțională, care constă în soluționarea de către CSM, prin secțiile sale, a acțiunii disciplinare exercitate de către Inspekția judiciară (art. 49); c) etapa judiciară care constă în soluționarea de către Completul de 5 judecători a ICCJ a căilor de atac exercitate împotriva hotărârilor pronunțate de CSM,

prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor (art. 51).

Una dintre problemele soluționate de către Completul de cinci judecători a ICCJ¹ a fost aceea dacă dispozițiile art. 46 alin. Legea nr. 317/2004 care statuează că cercetarea disciplinară se suspendă atunci când împotriva judecătorului sau procurorului s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale pentru aceeași faptă, cu dispozițiile art. 413 alin. (1) pct. 2 C. pr. civ. Soluționând cauza, instanța pornind de la jurisprudența sa anterioară a stabilit că dispozițiile art. 413 alin. (1) pct. 2 C. pr. civ. sunt incompatibile cu procedura disciplinară în cadrul căreia sunt aplicabile dispozițiile cu caracter special ale art. 46 alin. (3) din Legea nr. 317/2004.

În motivarea acestei soluții se arată că deși art. 49 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 prevede completarea procedurii disciplinare cu dispozițiile C. pr. civ., aplicabilitatea legii generale este supusă limitelor decurgând din specificitatea legii speciale, conform principiului *specialia generalibus derogant*. În acest context, situațiile care nu sunt reglementate prin dispozițiile legii speciale în această materie, se judecă prin dispozițiile C. pr. civ. Suspendarea acțiunii disciplinare exercitată împotriva unui magistrat este expres și limitativ prevăzută de legea specială într-un singur caz, și anume cel prevăzut de art. 46 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, iar dispozițiile art. 412 C. pr. civ., reglementează suspendarea de drept în procesul civil. Astfel, pentru situațiile în care există o cauză penală în care sunt cercetate aceleași fapte care constituie obiectul acțiunii disciplinare, iar legiuitorul a prevăzut o dispoziție specială, se aplică dispoziția specială în acea materie.

De asemenea, prevederile art. 52 din Legea nr. 317/2004 modificat prin Legea nr. 234/2018 prevăd posibilitatea secției corespunzătoare a CSM, din oficiu sau la propunerea inspectorului judiciar de a suspenda din funcție magistratul pe durata procedurii disciplinare până la soluționarea definitivă a acțiunii disciplinare, urmând ca hotărârea prin care se dispune suspendarea din funcție să poată fi contestată în termen de cinci zile de la comunicare de către judecătorul sau procurorul suspendat din funcție la ICCJ, Completul de 5 judecători, hotărârea ICCJ fiind definitivă.

Potrivit art. 45 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, republicată, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt titulari ai acțiunii disciplinare, aceștia pot sesiza Inspekția Judiciară în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători sau procurori. În cazul în care Inspekția Judiciară este titulara acțiunii disciplinare, aceasta se poate sesiza din oficiu sau poate fi sesizată în scris și motivat de către orice persoană interesată, inclusiv de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Potrivit art. 47 alin. (1) lit. b) teza finală din Legea nr. 317/2004, în cazul în care sesizarea s-a făcut potrivit art. 45 alin. (2), inspectorul judiciar poate dispune, prin rezoluție scrisă și motivată, clasarea sesizării, iar rezoluția de clasare este definitivă. Sintagma „rezoluția de clasare este definitivă” din cuprinsul art. 47 alin. (1) lit. b) teza finală a făcut obiectul unui control de constituționalitate pe calea excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 397/2014², admitând excepția de neconstituționalitate a acestui text legal și constatând că sintagma „rezoluția de clasare este definitivă” este neconstituțională în ipoteza prevăzută la art. 45 alin. (4) lit. b), respectiv în ipoteza în care, dacă în urma efectuării verificărilor prealabile efectuate de către Inspekția Judiciară se constată că nu există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare.

¹ A se vedea ICCJ – Completul de cinci judecători, dec. nr. 76/2020, sursa www.scj.ro.

² Publicată în M. Of. nr. 529 din 16 iulie 2014.